

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI
PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM
KLASYCZNEGO W GRUDZIĄDZU

ZA ROK SZKOLNY
1932/33

G R U D Z I Ą D Z 1 9 3 3

WYDANE STARANIEM DYREKCJI GIMNAZJUM

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI
PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM
KLASYCZNEGO W GRUDZIĄDZU

ZA ROK SZKOLNY

1932 / 33

GRUDZIĄDZ 1933

WYDANE STARANIEM DYREKCJI GIMNAZJUM

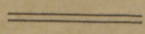
37

2.535 | w

373,5(047) + reg.

T R E Ś Ć:

	Str.
I. Ks. prof. Dr. Rozkwitalski; Znaczenie zainteresowania w nauczaniu	5
II. Rozkład przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych w roku szkolnym 1932/33	11
IIIa. Skład Rady Pedagogicznej w roku szkolnym 1932/33	12
IIIb. Siły kontraktowe	14
IIIc. Nauczyciele urlopowani	14
IIId. Zmiany w składzie Rady Pedagogicznej	14
IV. Funkcjonariusze niżsi	14
V. Stan czytelnictwa wśród uczniów Zakładu w roku szkolnym 1932/33	15
VI. Organizacje uczniowskie	15
VII. Orkiestra gimnazjalna	21
VIII. Chór międzyszkolny	21
IX. Wychowanie fizyczne	22
X. Hufiec szkolny P. W.	23
XI. Przystań wioślarska męskich szkół średnich	24
XII. Koło Rodzicielskie	26
XIII. Ofiary młodzieży na cele narodowe i społeczne	28
XIV. Sprawozdanie z oszczędności, posiadanych przez młodzież Zakładu	29
XV. Statystyka uczniów	30
XVI. Spis maturzystów	32
XVII. Tematy wypracowań piśmiennych przy egzaminach dojrzałości	33
XVIII. Działalność wychowawcza w roku szkolnym 1932/33	34
XIX. Kronika Zakładu	40
XX. Wycieczki	49
XXI. Spis podręczników szkolnych, na rok szkolny 1933/34	50
XXII. Spis uczniów	55
XXIII. Dział informacyjny. A. Przyjmowanie uczniów do państwowych szkół średnich. B. Mundurki szkolne	58

I. ZNACZENIE ZAINTERESOWANIA W NAUCZANIU.

*Referat, wygłoszony na Plenarnej Konferencji dnia 19 maja 1933 r.
przez Ks. Prof. Dr. Rozkwitalskiego Józefa.*

Pedagogika dzisiejsza wielki nacisk kładzie na zainteresowanie. Amerykański filozof i wychowawca Dawey n. p. podkreśla bardzo dobitnie, że w nauczaniu trzeba rozpatrywać zainteresowania dziecka jako sympomaty, dające nam znać o jego najgłębszych potrzebach, o możliwościach jego natury, o czynnościach pragnących się zrodzić.

Ostro krytykuje Claparède tradycyjny sposób nauczania: „Opycha ona (tradycyjna pedagogja) dzieci całą masą wiadomości, nie troszcząc się o to, że dzieci nie widzą, aby wiadomości te mogły im kiedykolwiek ułatwić działanie, zmusza je do słuchania, choć nie nie pragną słyszeć, każe im mówić, pisać, redagować, komponować, rozprawiać wtedy, gdy nie mają nic do powiedzenia, każe im obserwować, choć nie czują po temu żadnej uprzedniej ciekawości, zmusza je do rozumowania, kiedy im ani w głowie cokolwiek odkrywać, przynagla je do podejmowania wysiłków, o których wyobraża sobie, że są one „dobrowolne”, nie osiągnąwszy przedtem przyzwolenie ze strony „ja” dzieci na ten narzucony im obowiązek, nie mając za sobą tej ich zgody wewnętrznej, która sama jedna mogłaby nadać spodziewaną wartość moralną ich uległemu spełnieniu powinności”. (John Dewey — Szkoła i dziecko. Ze wstępem Edwarda Claparède, przełożyła Helena Bleszyńska 22/23).

Niemiecki pedagog Gandig mówi o „już-nie”-uczniach i „jeszcze”-uczniach. Do pierwszych zalicza takich, którzy zupełnie nie interesują się kwestjami, omawianymi na lekcjach, na nich więc szkoła nie wywiera wpływu wychowawczego”. „Jeszcze”-uczniowie to tacy, których szkoła czasami tylko zainteresuje i tak tylko mały wpływ wywiera.

A chodzi przecież o to, by cała osobowość ucznia zainteresowała się szkołą, by całe jego „ja” zgłębiało i przeżywało materiały nauczania, by szkoła swym wpływem wychowawczym ogarnęła całego ucznia. Gandig uważa, że szkoła tradycyjna, nie opierająca się na zainteresowaniach uczniów, ponosi winę, że wszyscy nie są „pełnymi” uczniami.

Możnaby jeszcze przytoczyć wielu innych pedagogów, domagających się dziś kategorycznie szerszego uwzględnienia zainteresowań dziecka w nauczaniu.

Pierwszy tę kwestję szeroko i systematycznie ujął Dewey: „Przy reformie naszego wychowania decydującym jest moment przeniesienia punktu ciężkości z zewnętrznych okoliczności do du-

szy dziecka. Jest to przewrót podobny do tego, który zdziałał Kopernik, przesuwając astronomiczne centrum z ziemi na słońce. W tym wypadku dziecko staje się ośrodkiem, około którego obracają się i dla którego organizują się wszystkie środki wychowawcze". (Jan Dewey. Szkoła a społeczeństwo. Tł. Lisowska, Lwów 1924/26). Dewey słusznie uważa zainteresowania dziecka za „naturalne źródła, żelazny kapitał”, za potęgę, od której zależy rozwój dziecka. Dać w szkole dziecku odpowiednie warunki pracy, by zainteresowania, o które nam chodzi, mogły się rozwijać, „wybrać odpowiednie bodźce dla instynktów i popędów, które się uważa za pożyteczne” (John Dewey. Szkoła i dziecko, 102), to znaczy wychowywać.

Nowoczesna pedagogika przyjęła ten postulat Dewey'a. Zagadnienie zainteresowania stało się jednym z najważniejszych zagadnień szkoły nowoczesnej. I słusznie! Szkoła bowiem nie tylko ma nauczać, ale też wychowywać, czyli słowem: szkoła winna kształcić osobowość ucznia.

W procesie kształcenia zaś najważniejszą rolę odgrywa zainteresowanie. Jakie muszą być warunki w szkole, by uczeń naprawdę się „kształcił”? Odpowiedź jest łatwa: uczeń musi „przejąć się” czyli zainteresować tak danym materiałem nauczania, by tenże wpłynął na jego sposób myślenia i działania. Stąd trafnie psychologja tak analizuje proces kształcenia: to „ja” ucznia winno nastawić się pokornie i przyjmować chętnie wpływy, kierujące wzwyż osobowość — psychika ucznia winna się znajdować w stanie pewnej gotowości, pewnego szukania oparcia, winna otworzyć się cała na wzniosłe wpływy danego przedmiotu. Otóż właśnie ten zwrot osobowości ucznia ku przedmiotowi nazywamy zainteresowaniem.

Ta krótka analiza procesu kształcenia wskazuje na decydujące znaczenie zainteresowania i tłumaczy nam surową krytykę tradycyjnej metody nauczania. Jeśli bowiem nauczanie nie wywołuje u ucznia tego pokornego nastawienia, tej chęci oparcia się, tego „otworzenia się” całej osobowości na wpływy kształcące danego przedmiotu, uczeń pozostaje zimny i obojętny, a wiadomości nabyte nie wywierają wpływu wychowawczego. Dla obiektywnej oceny t. zw. tradycyjnej metody nauczania chciałbym jednakże dodać, że dobrzy wychowawcy zawsze potępiali jednostronny intelektualizm, podkreślając znaczenie zainteresowania w nauczaniu. Dzisiejsza pedagogika ma jedynie tę zasługę, że zagadnienie to jaśniej wyprowadziła i głębiej uzasadniła.

Reasumując powyższe wywody, dochodzę do pierwszej tezy referatu: *Jeśli nauczanie ma mieć wpływ wychowawczy, winno się oprzeć na zainteresowaniu.*

Zainteresowanie ma w dzisiejszej pedagogice dwojakie znaczenie: zainteresowanie aktualne i dyspozycyjalne. Zainteresowanie aktualne jest to zainteresowanie się ucznia materiałem nau-

kowym na lekcji, które za sobą pociąga uwagę. Zainteresowanie to jest nam dobrze znane, wiemy, że jest ono podstawą procesu kształcenia osobowości.

Już L. Vives (1492—1540) na podstawie filozofji scholastycznej pisze: „Non enim movetur animus, nisi praeiudicatum sit bonum esse aut malum id, quod est objectum”. (De anima et vita. I. Hl.). Dzisiejsza psychologja wyraża nowoczesnemi słowami to samo: Na psychikę ludzką wpływają jedynie wartości.

Nie poruszam na tem miejscu dzisiejszej filozofji i psychologji wartości, chodzi mi jedynie o głębsze wyjaśnienie zainteresowania aktualnego i dyspozycyjnego.

Z nowoczesnych pedagogów najgłębiej opracował ten problem Georg Kerschensteiner, który pokazuje bardzo pięknie, jak trzeba u młodzieży pielęgnować wartości przez przeżycia, — istotnym czynnikiem przeżycia zaś jest zainteresowanie aktualne.

Dziecko od młodości doświadcza i tak przeżywa najróżniejsze wartości — początkowo, nim dojdzie do używania rozumu, jedynie wartości zmysłowe. Zauważyć to możemy latwo, iż dziecko, które jeszcze nie doświadczyło np. słodyczy cukierka czyli nie przeżyło jego wartości — jak wyraża się dzisiejsza psychologja — nie pożąda cukierków dla ich „wartości” smaku.

Wzrastając w pewnem otoczeniu kulturalnem, dziecko przeżywa te wytwory kultury, które społeczność uważa za swój dobytek, jak język, zwyczaje i obyczaje, prawo, naukę, sztukę, religję (Georg Kerschensteiner. Pojęcie szkoły pracy. Tł. Aniela Kierska, Lwów 1926, 41) i na tej podstawie dochodzi do wartości duchowych.

Kerschensteiner kładzie słusznie wielki nacisk na *przeżycie* wartości. Poznanie danej wartości, racjonalne wytłumaczenie pewnej wartości, nie wywiera decydującego wpływu na charakter danego człowieka. „Jeśli tedy *przeżycie* wartości jest decydującym momentem dla porządku wartości, a nie racjonalne poznanie, próżnem staraniem jest ten sposób kształcenia, który *poucza* o wartościach, o ile chciałby więcej osiągnąć, niż podanie pomocy poszczególnym uczniom — by oni doszli do przeżycia wartości”. (Georg Kerschensteiner. Theorie der Bildung, Leipzig 1926, 59). Nie wystarczy więc podawać młodzieży jedynie pojęcia o wartościach, nie znaczy to wcale dać wykształcenia, chodzi o dorabianie się wartości przez przeżycie.

Na ilustrację powyższych słów niech nam posłuży przykład muzyki lub poezji. Można o piękności takiego dzieła sztuki *pouczać* — jest to „wgląd racjonalny”, jak mówi słusznie Kerschensteiner. Takie pouczenie jest bardzo pożyteczne, przygotowuje ono do odpowiedniego przeżycia danego dzieła sztuki. Lecz zupełnie coś innego jest samo przeżycie czyli „odezucie” piękności danej poezji. W przeżyciu wartość, tkwiąca w wytworze kultury, ogarnia z przemożną koniecznością psychikę ludzką.

Rekapitulację: wartości, decydujące o wychowaniu, przycho-
dzą do skutku przez przeżycie.

Co rozumiemy przez przeżycie?

Ciekawa jest psychologia i metodyka przeżycia, której bliżej tu nie omawiam (por. Grün. Das Worterlebnis, Leipzig, 1924. D. Dr. Georg Wanderle. Das religiöse Erleben, Paderborn, 1922 etc.). Istotą przeżycia jest głębokie „przejęcie” się daną materją, czyli pewien stan uczuciowy, pewien afekt. To też w języku potocznym zamiast przeżywać, mówimy: „odczuwam” daną wartość.

Teraz rozumiemy, jaki głęboki związek zachodzi między zainteresowaniem a przeżyciem. Gdzie niema głębokiego zainteresowania aktualnego na lekcji, tam wykluczone jest przeżycie.

Z drugiej strony z najróżniejszych przeżyć ucznia wyrastają najróżniejsze zainteresowania czyli chęci, skłonności, dyspozycje (zainteresowanie dyspozycyjalne.) Te zainteresowania nie są stałe, lecz zmienne, płynne. Dziecko na przykład na podstawie przeżycia słodczy cukierków będzie miało zainteresowanie dyspozycyjalne do cukiernictwa (chce zostać kupcem), później na podstawie innych przeżyć zainteresowania się zmieniają.

Tu doszliśmy do istoty wychowania. W czasie dorastania młodzież przeżywa najróżniejsze wartości, o których dają nam znać jej skłonności, dyspozycje czyli zainteresowania. Na podstawie tych przeżyć uczeń ustalił sobie pewien porządek wartości. Lecz ta skala wartości u młodzieży dorastającej jest na ogół zmienna i ściśle subiektywna, na najwyższym szczeblu znajdują się najczęściej wartości, które w rzeczywistości tego znaczenia nie mają. Istnieje jednakże obiektywny porządek wartości, który posiadać winien człowiek dojrzały. Celem szkoły jest, by maturzysta cenił wszystko według należytego porządku, czyli posiadał obiektywną skalę wartości.

Ten cel osiągnąć możemy jedynie w ten sposób, że w nauczaniu nawiązujemy do zainteresowań młodzieży, świadczących o ich subiektywnych wartościach. Staramy się zainteresować młodzież nowym materiałem nauczania (zainteresowanie aktualne), by poprzez przeżycie wprowadzić wyższe zainteresowania (dyspozycyjalne) i wyższe wartości. Idealny cel osiągnęliśmy wtenczas, jeśli wychowanek nasz uznaje takie wartości i posiada takie zainteresowania, które uznawać i posiadać winien.

Stąd druga teza referatu: *Nauczyciel winien nawiązywać do subiektywnych zainteresowań ucznia i poprzez zainteresowanie nową materją prowadzić młodzież do coraz wyższych zainteresowań.*

Nareszcie psychologia zainteresowania odróżnia trojaką formę zainteresowania, odpowiadającą różnym wartościom. Wylicza się zwykle wartości rzeczowe, kulturalne i filozoficzno-religijne. War-

tości rzeczowe są to przeważnie wartości matematyczno-przyrodnicze. Chodzi tu o poznanie tego, co jest: o poznanie praw przyrody, o możliwości opanowania świata przez technikę, o wiedzę rzeczową i t. d. Nastawienie psychiki ucznia wobec tych wartości winno być ściśle logiczne, nieosobiste, „zimne”. Chodzi tu o poznanie i używanie pewnych sprawności; o ścisłą obserwację na czynniku rodzinnym, na przyrodzie i fizyce, o ćwiczeniu pamięci; o myślenie matematyczne, logiczne, na badanie przyrody, rachunkach, matematyce; o sprawności techniczne i praktyczne, do których zalicza się też czytanie, pisanie, śpiewanie, rysowanie, pracę ręczną. Rozumiemy, że zainteresowanie ucznia wobec tego zakresu wartości winno być ściśle obiektywne — to „ja” danego ucznia pozostaje jakoby „zimne”, krytyczne.

Inne już będzie zainteresowanie ucznia wobec drugiego zakresu wartości, które określa się zwykle jako wartości kulturalne. To zainteresowanie jest jakoby żywsze, — to „ja” ucznia musi brać udział więcej osobisty. Tu nie chodzi jedynie o ścisłą obserwację i o myślenie przyczynowe, lecz o pewne wmyślenie się, o pokrewieństwo ducha.

Różnica jaśniej się uwydatnia, jeśli uwzględnimy przedmioty, wyliczane tu przez pedagogikę, t. j. historję, języki, poezję, sztukę. W tych przedmiotach nie wolno jedynie empirycznie obserwować i ćwiczyć pamięci, tu bierze żywy udział wyobraźnia oraz szerokie ma zastosowanie przeżycie. Nie wolno też jedynie logicznie zgłębiać i rozumowo „przebierać” tych przedmiotów, tu chodzi o teleologiczne wmyślanie się i żywe zagłębianie się w materiał literacki lub historyczny, o etyczne i estetyczne przeżycie materiałów historycznych, literackich lub artystycznych. Nie wolno też w tych przedmiotach starać się jedynie o sprawności mniej albo więcej mechaniczne, chodzi tu o twórczą umiejętność wyrażania się ustnego, piśmennego lub artystycznego, o pewne naśladowanie.

Zainteresowanie się ucznia temi przedmiotami musi być więcej osobiste, konieczne jest tu przeżycie, wmyślenie się odczuwające — konieczna jest twórcza praca, jakoby pewne naśladowanie czyli chęć do dalszej pracy w kierunku kulturalnym. Kto przeżył głęboko losy poszczególnych ludzi i całej ludzkości, kto przeżywa intensywnie pracę kulturalną ludzkości, w tym dokonuje się „katarzys”, oczyszczenie tego, co ludzkie oraz kształtowanie jego osobowości.

Nareszcie wylicza psychologja trzecią formę zainteresowania, jeszcze więcej osobistą, jeszcze żywszą i głębszą wobec wartości filozoficznych i religijnych. Tu chodzi już o oddanie całego „ja”, całej osobowości na służbę ideałom światopoglądowym. Religja np. wymaga najdelikatniejszych i najgłębszych przeżyć, które winny przeniknąć całe „ja” młodzieży, by ona ukochała wszystko, co piękne i wzniosłe, a gardziła i brzydziła się tem, co podle i złe.

W kształtowaniu osobowości ucznia powyższe trzy zakresy wartości mają swoje wielkie znaczenie, pielęgnowanie wszystkich wartości w odpowiedni sposób jest potrzebne, by wychować obywatela, zdolnego do twórczej pracy w dzisiejszych warunkach. Każdy przedmiot odgrywa więc ważną rolę w wychowaniu młodzieży, pielęgnując odpowiednie zainteresowania i wartości. Stąd trzecia i ostatnia teza: *Nauczyciel każdego przedmiotu winien starać się u uczniów o pielęgnowanie specyficznego zainteresowania, odpowiadającego wartościom, tkwiącym w danym materiale kształcenia.*

II. ROZKŁAD PRZEDMIOTÓW OBOWIĄZKOWYCH I NADOBOWIĄZKOWYCH, UDZIELANYCH W ROKU SZKOLNYM 1932/33.

PRZEDMIOT	K L A S S A										Razem godzin	Uwagi
	typ neoklasyczny					typ kl. daw.						
	II a	II b	II c	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VII	VIII	
Religia	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Język polski	5	5	5	4	4	4	4	3	3	4	3	44
Język łaciński	—	—	—	—	—	6	6	6	5	5	4	32
Język grecki	—	—	—	—	—	—	—	5	5	5	4	19
Język francuski-niemiecki	j. franc. 2 j. niem. 2	—	—	$\frac{3}{3}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	3	3	3	3	21
Historja	2	2	2	—	—	4	4	3	3	3	3	14
Geografia	3	3	3	2	2	—	—	2	—	—	—	26
Matematyka	4	4	4	4	4	3	3	3	2	2	2	15
Fizyka-Chemia	—	—	—	$1+3+3$	$1+3+3$	—	—	—	4	3	3	35
Przyrodznawstwo	4+3	4+3	4+3	—	—	4	4	—	—	—	—	14+6
Propedentyka filozofji	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24+9
Rysunki	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	3	3
Praca ręczna	2+2	2+2	2+2	4+4	4+4	—	—	—	—	—	—	10
Śpiew	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	14+14
Ćwiczenia cielesne	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	5
Higijena	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	33
Razem	30+5	30+5	30+5	30+7	30+7	30	30	30	30	30	30	2
Gry i zabawy ruchowe	2		2		2		2		2		2	6
Praca ręczna: nauka nadob.												4
Śpiew i muzyka.												5
chór 3 godziny, muzyka 2 godziny												

Klasy drugie były w nauce przyrody i pracy ręcznej podzielone na 2 grupy. Klasy trzecie były w nauce fizyki i pracy ręcznej podzielone na 2 grupy.

III a. SKŁAD RADY PEDAGOGICZNEJ W R. SZK. 1932/33.

1) Prof. *Jan Puppel* — dyrektor gimnazjum — uczył języka niemieckiego w kl. II c — 2, V — 3, oraz historii w kl. VII — 3, razem 8 godzin tygodniowo.

2) *Adamczak Tomasz* — naucz. st. — opiekun kl. VIII, uczył języka łacińskiego w kl. IV a — 6, IV b — 6, VI — 5, VII — 5, VIII — 4, razem 26 godzin tygodniowo.

3) *Antoniak Marjan* — naucz. tymcz. — uczył śpiewu w kl. II a 1, II b — 1, II c — 1, III a — 1, III b — 1, chór — 3, orkiestra — 2, razem 10 godzin tygodniowo, uzupełniał etat w państw. gimnazjum żeńskim i matematyczno-przyrodniczem.

4) Prof. *Kapaun Wiktor* — naucz. st. — opiekun kl. III a, zawiadowca gabinetu i zbiorów fizykalnych — uczył fizyki w kl. III a w 2 grupach — 8, III b w 2 grupach — 8, VII — 3, VIII — 3, razem 22 godziny tygodniowo,

5) *Kasprzycka Mařja* — naucz. tymcz. — opiekunka kl. IV a, uczyła przyrodoznawstwa w kl. II a w 2 grupach — 8, matematyki w kl. II a — 4, II b — 4, IV a — 3, V — 3, razem 22 godziny tygodniowo.

6) Prof. *Kotwicka Jadwiga* — naucz. st. — uczyła języka francuskiego w kl. II a — 2, III ab — 3, IV ab — 4, V — 3, VI — 3, VII — 3, VIII — 3, razem 21 godzin tygodniowo.

7) *Łuspiński Józef* — naucz. st. — opiekun kl. II c — zawiadowca pracowni i zbiorów robót ręcznych i rysunków — uczył rysunku w kl. II b — 2, II c — 2, III a — 2, III b — 2, robót ręcznych w kl. III a w 2 grupach — 8, III b w 2 grupach — 8, nadobowiązkowo robót ręcznych 4 godziny, razem 28 godzin tygodniowo.

8) *Obst Franciszek* — naucz. st. — opiekun kl. II b, zawiadowca gabinetu geograficznego — uczył geografji w kl. II a — 3, II b — 3, II c — 3, III a — 2, III b — 2, V — 2, razem 15 godzin tygodniowo. Uzupełniał etat w państwowem gimnazjum żeńskim.

9) Prof. *Piwońarczyk Stanisław* — naucz. st. — opiekun kl. V — uczył języka łacińskiego w kl. V — 6, języka greckiego w kl. V — 5, VI — 5, VII — 5, VIII — 4, propedeutyki filozofji od 1. X. 1932 r. w kl. VIII — 3, razem 28 godzin tygodniowo.

10) *Poniówna Weronika* — naucz. st. — opiekunka kl. III b — uczyła matematyki w kl. II c — 4, III a — 4, III b — 4, IV b — 3, VI — 3, VII — 2, VIII — 2, razem 22 godziny tygodniowo.

11) Ks. Prof. *Dr. Rozkwitalski Józef* — naucz. st. — uczył religji w kl. II a — 2, II b — 2, II c — 2, III a — 2, III b — 2, IV a — 2, IV b — 2, V — 2, VI — 2, VII — 2, VIII — 2, razem 22 godziny tygodniowo.

12) Prof. *Starowski Mikołaj* — naucz. st. — opiekun kl. VI — uczył języka polskiego w kl. II b — 5, II c — 5, IV b — 4, V — 3, VI — 3, VIII — 3, razem 23 godziny tygodniowo.

13) *Weber Alfons* — naucz. st. — kierownik wychowania fizycznego, do 9 kwietnia 1933 r. uczył ćwiczeń cielesnych w kl. II a — 3, II b — 3, II c — 3, III a — 3, III b — 3, IV a — 3, IV b — 3, V — 3, VI — 3, VII — 3, VIII — 3, oraz 6 godzin gier ruchowych. Począwszy od 10 kwietnia 1933 r. lekcje w kl. IV a — 3 i IV b — 3 objął p. Jarczewski z gimnazjum mat.-przyr., a w kl. V — 3, p. Ody z gimnazjum mat.-przyr. Wobec tego p. Weber uczył do 9. IV. 1933 r. 39 godzin tygodniowo, od 10. IV. 1933 r. zaś 30 godzin tygodniowo. Ponadto p. Weber był opiekunem Hufca Szkolnego.

14) *Magister Witkowski Jan* — naucz. kontr. — opiekun kl. VII uczył od 8 listopada 1932 r. języka polskiego w kl. II a — 5, III a — 4, III b — 4, IV a — 4, VII — 4, razem 21 godzin tygodniowo.

15) *Zagórski Antoni* — naucz. st. — opiekun kl. IV b — zawiadowca gabinetu historycznego i biblioteki nauczycielskiej, uczył historii w kl. II a — 2, II b — 2, II c — 2, IV a — 4, IV b — 4, V — 3, VI — 3, VIII — 3, razem 23 godzin tygodniowo.

16) *Zawadzka Zofja* — naucz. st. — opiekunka kl. II a — zawiadowczyni zbiorów i gabinetu pracowni przyrodniczej, uczyła przyrodoznawstwa w kl. II b w 2 grupach — 8, II c — w 2 grupach — 8, IV a — 4, IV b — 4, VI — 4, higieny w kl. III a — 1, III b — 1, razem 30 godzin tygodniowo.

Nauczyciele, dochodzący z innych zakładów.

1) *Brieske Walerja* — dochodząca z gimnazjum żeńskiego — uczyła języka niemieckiego w kl. II b — 2, IV ab — 4, razem 6 godzin tygodniowo.

2) *Jarczewski Franciszek* — dochodzący z gimnazjum mat.-przyr. — uczył od 10. IV. 1933 r. do końca roku szkolnego ćwiczeń cielesnych w kl. IV a — 3, IV b — 3, razem 6 godzin tygodniowo.

3) *Krystoszek Wacław*, dochodzący z gimnazjum żeńskiego, uczył od 1. IX. 1932 r. do 6 marca 1933 r. robót ręcznych w kl. II a — 4, II b — 3, II c — 4, razem 12 godzin tygodniowo. Od dnia 7 marca 1933 r. począwszy lekcje te, z powodu choroby p. Krystoszka, objął p. *Sobieray Jacek*, nauczyciel gimnazjum mat.-przyr.

4) *Ody Brunon*, dochodzący z gimnazjum mat.-przyr., uczył od 10 kwietnia 1933 r. począwszy, do końca roku szkolnego, ćwiczeń cielesnych w kl. V — 3 godziny tygodniowo.

5) *Pytlowa Józefa*, dochodząca z gimnazjum żeńskiego, uczyła języka niemieckiego w kl. III ab — 3, razem 3 godziny tygodniowo.

6) *Sobieray Jacek*, dochodzący z gimnazjum matematyczno-przyrodniczego, uczył od początku roku szkolnego rysunku w kl. II a — 2, od 7 marca 1933 r. począwszy objął ponadto 12 godzin robót ręcznych w zastępstwie chorego p. Krystoszka.

III b. SIŁY KONTRAKTOWE.

- 1) Mgr. *Witkowski Jan* — nauczyciel kontraktowy.
 - 2) Dr. *Platek Adam* — lekarz szkolny.
 - 3) *Borowski Czesław* — dentysta szkolny.
 - 4) *Ciesielska Wanda* — sekretarka szkolna.
-

III c. NAUCZYCIELE URLOPOWANI.

- 1) Dyrektor *Augustyński Jan* — celem pełnienia obowiązków dyrektora gimnazjum Macierzy Polskiej w Gdańsku.
 - 2) *Wojanowski Konrad*, stały nauczyciel, celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w gimnazjum Macierzy Polskiej w Gdańsku.
-

III d. ZMIANY W SKŁADZIE RADY PEDAGOGICZNEJ.

- 1) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego pismem Nr. BP — 14691/32 z dnia 21 lipca 1932 r. przenosi p. Franciszka Obsta, nauczyciela państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego im. St. Staszica w Grudziądzu, na własną prośbę na stanowisko nauczyciela państwowego gimnazjum klasycznego w Grudziądzu z dniem 1 września 1932 r.
 - 2) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego pismem Nr. BP — 33348/32 z dnia 29 października 1932 r. przenosi p. Bernarda Le-mańczyka, nauczyciela tymczasowego państwowego gimnazjum klasycznego w Grudziądzu, na własną prośbę do państwowego gimnazjum matematyczno - przyrodniczego w Grudziądzu, z dniem 1 września 1932 r.
 - 3) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego pismem Nr. BP-36088/32 z dnia 19 października 1932 r. powierza p. Witkowskiemu Janowi z Torunia obowiązki nauczyciela kontraktowego w państwowym gimnazjum klasycznym w Grudziądzu. Pan Jan Witkowski obowiązki służbowe przejął z dniem 8 listopada 1932 r.
 - 4) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego pismem Nr. BP-21132/33 z dnia 26 kwietnia 1933 r. zwalnia p. Antonia Marjana, nauczyciela tymczasowego państwowego gimnazjum klasycznego w Grudziądzu, ze służby z dniem 31 lipca 1933 r.
-

IV. FUNKCJONARJUSZE NIŻSI.

- 1) *Sierosławski Józef* — stały woźny gimnazjum.
 - 2) *Markowski Alojzy* — woźny mianowany 1. I. 1931 r.
-

V. STAN CZYTELNICTWA WŚRÓD UCZNIÓW PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM KLASYCZNEGO W R. SZKOLNYM 1932/33.

A. Biblioteka:

Zainteresowanie uczniów lekturą uzupełniającą (szkolną) na ogół bardzo dobre.

Uczniowie kl. VIII	przeczytali	217	tomów	—	uczniów	21
„ „ VII	„	180	„	—	„	25
„ „ VI	„	65	„	—	„	16
„ „ V	„	109	„	—	„	30
„ „ IV a	„	133	„	—	„	27
„ „ IV b	„	167	„	—	„	28
R a z e m:		871	tomów	—	uczniów	147

B. Czytelnia:

W roku szkolnym 1932/33 uczniowie mogli korzystać z następujących czasopism, prenumerowanych przez Dyрекcję zakładu:

1) L'Echo de Varsovie	14) Płomyczek
2) Ilustracja Polska	15) Przegląd Powszechny
3) Iskry	16) Posłaniec św. Rodziny
4) Kuźnia Młodych	17) Radjo
5) Lot Polski	18) Rycerz Niepokalanej
6) Młody Gryf	19) Sodalis Marianus
7) Młody Technik	20) Skrzydlata Polska
8) Morze	21) Światowid
9) Na Tropie	22) Ziemia
10) Od Naszego Morza	23) Notre Pologne
11) Orli Lot	24) Próbný Lot
12) Przegląd Sportowy	25) Nasze Życie.
13) Polska Niepodległa	

VI. ORGANIZACJE UCZNIOWSKIE.

Sodalicja Marjańska.

Sodalicja liczyła 80 członków, z tego 40 sodalisów, 20 kandydatów i 20 aspirantów. Zebrania odbywały się miesięcznie. Na zebraniach sodalisi wygłaszali referaty na temat:

„Kształcenie uczucia” — „Alkoholizm w młodości” — „Kommunizm a Katolik” — „Masonerja w Polsce” (pogląd historyczny) — „Wartości w czci Najświętszej Marji Panny” — i t. d.

Pozatem według statutów sodalicja przystępowała miesięcznie do komunji świętej i zbierała się na nabożeństwa sodalicyjne, na których Ksiądz Moderator wygłaszał egzorty. Każdy sodalis prenumerował czasopismo „Pod znakiem Marji”.

Kółko misyjne, istniejące w łonie sodalicji, zebrało na cele misyjne 100,— zł.

Prezesem sodalicji był uczeń klasy VIII Dembek Ludwik, sekretarzem uczeń klasy VII, Lemanowicz Konrad.

Ks. Rozkwiński, moderator.

Harcerstwo.

Drużyna gimnazjalna liczyła 50 druhów w 5 zastępach. Do drużyny należą uczniowie z wszystkich klas, przewagę jednak stanowią młodsze klasy.

W ciągu roku drużyna odbyła 125 zbiórek. Na zbiórkach przeprowadzono różne gry i zabawy, oraz pogadanki wychowawcze. Celem pogadanek było: zapoznanie młodzieży z ideologią harcerską, kształcenie samodzielności, poczucia obowiązku, oraz kształcenie charakteru, woli i osobowości.

Przy omawianiu powyższych kwestyj, związanych z wychowaniem indywidualnem człowieka, omawiano także sprawy natury ogólnej. W pierwszym rzędzie poruszano kwestje społeczno-państwowe, i to takie, które najbardziej interesowały młodzież. Wszystko niemal czerpano z życia dnia dzisiejszego, a więc to, co było najbardziej bliskie i aktualne dla młodzieży i wogóle człowieka. Trzymając się ściśle wytkniętego planu pracy w drużynie, zaznaczyć trzeba, że program tej pracy został wyczerpany całkowicie. Młodzież żywo interesowała się zagadnieniami społecznymi i brała udział w dyskusji, traktując rzeczy omawiane poważnie. W szczególności młodzież tutejszą obchodzi Pomorze, a więc i kwestja ta była w należyty sposób rozpatrywana. Stwierdzić wypada, że cel powzięty z początkiem roku szkolnego został osiągnięty, co przyniosło niemałe zadowolenie, Opiekunowi, młodzieży i Dyrekcji Gimnazjum.

Z ramienia Rady Pedagogicznej wyznaczony był stały opiekun drużyny na czas jednego roku. Obecnie udało się zawiązać patronat drużyny harcerskiej, składający się z rodziców i opiekunów uczniów, należących do harcerstwa. W bieżącym roku szkolnym drużyna gimnazjalna wzrosła i jest nadzieja, że przy należytej opiece ze strony swych opiekunów i Dyrekcji Gimnazjum, tak jak dotąd było, szybko rozwinie się i znajdzie coraz to większe zastępy młodzieży, chcącej należeć do harcerstwa i chcącej pracować dla Państwa i społeczeństwa.

Marjan Antoniak.

Koło Szkolne L. O. P. P.

Koło Szkolne L. O. P. P., które przy Państwowem Gimnazjum Klasycznym w Grudziądzu istnieje już 3-ci rok, liczyło z początkiem roku szkolnego 1932/33 około 318 członków, z końcem zaś niepełna 300 członków.

We wrześniu 1932 roku, uchwałą Rady Pedagogicznej, został wybrany opiekunem Koła p. Obst Franciszek.

W ciągu kadencji obecnego zarządu odbyły się 3 zebrania. Na zebraniu walnem, które odbyło się 27 października 1932 r., ustąpił zarząd stary — a na jego miejsce wybrano jednogłośnie nowy zarząd w osobach:

Baranowski Konstanty — prezes — uczeń klasy VII.

Marzinek Kazimierz — sekretarz — uczeń klasy VII.

Staśkiewicz Adam — skarbnik — uczeń klasy VII.

Günther Tadeusz — członek zarządu — uczeń klasy VI.

Na zebraniach przy udziale Dyrektora zakładu, Opiekuna i wszystkich członków, omawiano ważne zagadnienia „Ligi Obrony Powietrza Państwa”, cele jej i konieczność należenia każdego obywatela do tej organizacji, która spełnia dla Państwa tak doniosłe znaczenie obronne.

Na ostatniem zebraniu, które odbyło się 8 marca 1933 r., wygłosił Günther Tadeusz, uczeń klasy VI, piękny i aktualny referat na temat L. O. P. P.

Franciszek Obst.

Koło Krajoznawcze.

Koło Krajoznawcze przy Państwowem Gimnazjum Klasycznym w Grudziądzu zawiązało się z końcem maja 1933 r. Sprawą organizacji zajęli się nauczyciele geografji i przyrodoznawstwa i to: pp. Obst Franciszek, Zawadzka Zofja i Kasprzycka Marja. Do Koła zgłosili swoje przystąpienie prawie wszyscy uczniowie od klasy II—V włącznie. Z powodu nawału pracy nie przystąpiono w bieżącym roku szkolnym do organizacji Koła, wyboru zarządu jak i opracowania planu pracy. Postanowiono sprawę tę odroczyć do pierwszych dni roku szkolnego 1933/34. Odbyło jedynie 2 wyieczki krajoznawcze, i to jedną do Gdyni, a drugą do Niedźwiedzia, pow. wąbrzeski.

Franciszek Obst.

Kółko Filologiczne.

Czytano autorów, których się w szkole nie czyta, a mianowicie o życiu i nauce filozofów greckich to, co zachowali nam Diogenes, Laërtios, Arystoteles, Stobaeus, Teofrast, Pseudo Plutarch, Sympliejusz, Hipolitos.

Po drugie czytano geografów starożytnych greckich, tak zwanych mniejszych: Hanona, Skylaksa, Arjana, Markjańosa z Heraklei, Dionizjosa, Pryscjanosa i Eustatjosa, z większych Strabona.

Starano się należeć u nich przedewszystkiem to, co oni pisali o Grecji, Afryce, Syrii, Indjach, Chinach, Tybecie, oraz co pisali o krajach i ludach nadbałtyckich, o terytorjum dzisiejszych Niemiec, Polski, Rosji itp. Chodziło o to, żeby uczniowie zaprawiali się na autorach, do których niema gotowych tłumaczeń w rozumieniu tekstu.

W Kółku Filologicznem było członków 32 z klas VI, VII i VIII. Uczniowie wygłaszali ponadto referaty o kulturze babilońskiej, egejskiej, o Platonie i Arystotelesie, o Ajschylosie, Sofoklesie i Eurypidesie.

Prof. Piwowarczyk Stanisław.

Liga Morska i Kolonjalna.

Koło Szkolne Ligi Morskiej i Kolonjalnej powstało przy gimnazjum wiosną bieżącego roku. Na walnem zebraniu wybrano zarząd, którego zadaniem jest pracować nad propagandą polskiego morza wśród naszego młodego społeczeństwa. Członków jest 150. Oplata członka wynosi 10 groszy miesięcznie. Funkcje opiekuna z ramienia Rady Pedagogicznej pełni p. Weber Alfons.

Alfons Weber.

Sprawozdanie

*z czynności Spółdzielni Uczniowskiej
z czas od 1 września 1932 r. do 31 maja 1933 r.*

Wśród wielu czynników, które w dobie obecnej wpływają na wychowanie młodego pokolenia, niepoślednie miejsce zajmuje idea współdzielczości.

Celem jej w szkole jest nie handlowanie, czy też konkurowanie z zawodem kupiectwa, lecz wyrabianie życia zespołowego, tworzenia węzła wspólnych zainteresowań i reakcyj z jednej, a tępienie samolubstwa i egoizmu z drugiej strony. Spółdzielczość praktyczna w szkole średniej ogólnokształcącej uczy doskonale, jak mierzyć pracę skalą wysiłku, jak ześrodkowywać dążenia, kierować wspólnym majątkiem i brać za to odpowiedzialność. Spółdzielczość, to pomoc wzajemna, która na terenie szkolnym przejawiać może nieskończone możliwości wykazywania i wyrabiania sił moralnych młodzieży.

Zważywszy to wszystko, Dyrekcja Gimnazjum z zainteresowaniem śledziła bieg życia Spółdzielni Uczniowskiej w tutejszym zakładzie, a delegowany z ramienia Rady Pedagogicznej opiekun p. Józef Łuszczyński bardzo umiejętnie i dyskretnie kierował pracami zarządu.

Spółdzielnia Uczniowska odbyła w okresie sprawozdawczym Walne Zebranie członków, na którym omawiano jej czynności, wybrano zarząd, składający się z siedmiu członków. Zarząd ten prowadził wszystkie agendy Spółdzielni Uczniowskiej, a to: zakup i sprzedaż, księgi i kasę. W miarę potrzeby odbywały się zebrania zarządu, a dwóch jego członków spełniało kolejno stały dyżur przy sprzedaży. Codzienny utarg, oraz wogóle pieniądze przechowywane były u Dyrektora Gimnazjum i w Banku Ludowym.

1) Nazwa: Spółdzielnia Uczniowska.

Siedziba: Państwowe Gimnazjum Klasyczne — Grudziądz.

Data założenia: 24 września 1929 r.

Liczba członków dnia 1 września 1932 r. 288

Członków ubyło 2

Liczba członków 31 maja 1933 r. 286

2) Udziały członków 31 maja 1933 r. 286,00 zł.

3) Gotówka z roku 1931/32 1,59 „

Dochody 1.279,54 „

Wydatki 1.273,43 „

Gotówka z dniem 31 maja 1933 r. 6,11 „

Towaru kupiono za 1.552,38 „

Towaru sprzedano za 1.280,97 „

Zapasy towaru na r. 1933/34 271,41 „

Koszta handlowe 70,03 „

B I L A N S.

Winien:

Gotówka w kasie . . . 6,11 zł.

Depozyt w Banku

Ludowym na ks.

fol. 3025 11,90 „

Zapasy towaru 271,41 „

Razem 289,42 zł.

Ma:

Udziały 286,00 zł.

Nadwyżka 3,42 „

Razem 289,42 zł.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW.

Winien:

Koszta handlowe . . . 70,03 zł.

Nadwyżka 3,42 zł.

73,45 zł.

Ma:

Dochód brutto . . . 73,45 zł.

73,45 zł.

Grudziądz, dnia 31 maja 1933 r.

Członkowie Zarządu:

- 1) Baranowski Konstanty kl. VII.
- 2) Lubner Jerzy kl. VII.
- 3) Gójdź Władysław kl. VII.
- 4) Hennig Jan kl. VII.
- 5) Staśkiewicz Adam kl. VII.
- 6) Preuss Bruno kl. VII.
- 7) Lemanowicz Konrad kl. VII.

Opiekun:

(—) Łuszipński Józef,
st. naucz. gimn.

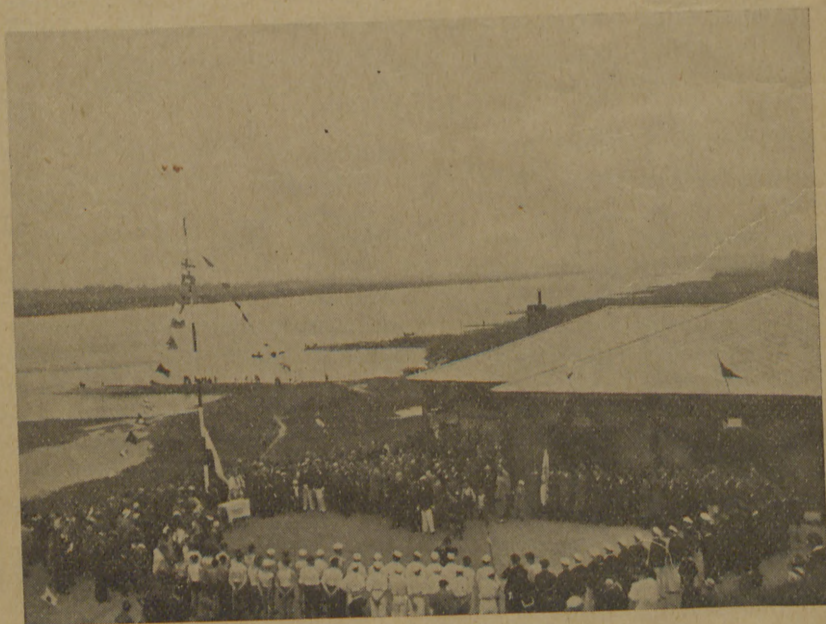
Nadzór:

(—) Prof. Puppel Jan,
dyrektor gimnazjum.

Klub Sportowy „Sparta”.

Przy gimnazjum istnieje od kilku lat Klub Sportowy „Sparta”. Praca w klubie jest dość intensywna, według programu, ułożonego z góry na rok. Mniej więcej program ten starano się wypełnić, poza tylko drobnymi punktami, które z powodu świąt i wcześniejszego zakończenia roku szkolnego, musiały odpaść.

Praca w klubie odpowiednio do sezonu nastawiała się bądź to na pewne rodzaje sportu zimowego, bądź to letniego. I tak w zimie odbywały się ćwiczenia sekcji sportów zimowych, jak saneczko-
wanie, narciarstwo na górze w Tarnie, łyżwiarstwo i hokey lodo-

Poświęcenie przystani szkół średnich grudziądzkich.

wy na ślizgawce Tarpna i garnizonowej, ping-pong w sali śniadaniowej. Jesienią i wiosną odbywały się gry i sporty letnie, jak to: sekcja gier ćwiczyła siatkówkę, koszykówkę, palanta, pozatem rozegrała szereg zawodów; sekcja lekko-atletyczna wszystkie prawie działy, jak to: rzuty, skoki, biegi; sekcja wioślarska z otwarciem nowej przystani, mając pewną już podstawę, przewiosłowała około 1000 kilometrów; sekcja strzelecka ćwiczyła jeden raz w miesiącu z wiatrówki i broni małokalibrowej. Szereg uczniów posiada odznakę strzelecką. Tenisiści ćwiczyli na kortach pozaszkolnych. Z uzyskaniem własnego kortu, który jest na ukończeniu, i ten piękny sport należy się rozwinie. Sekcja kolarska odbyła wycieczkę do Niedzwiedzia, ćwiczy zaś do 5 grupy P. O. S.

Pozatem uczniowie brali udział bardzo szeroki w zawodach sportowych z okazji świąt państwowych, jak również w tegorocznym święcie sportowem. Klub „Sparta” pozostaje pod opieką nauczyciela wychowania fizycznego p. Alfonsa Webera.

Alfons Weber.

VII. ORKIESTRA GIMNAZJALNA.

Sekcja muzyczna istnieje nadal, lecz tylko jako zespół kameralny. Na ogół małe zainteresowanie się uczniów tym działem zajęć pozaszkolnych nie pozwala na odpowiednie skompletowanie tego zespołu i doprowadzenia go do należytej formy.

Zaledwie znikoma ilość uczniów może poświęcić chwilę czasu dla muzyki, a reszta uczniów, umiających grać, ociaga się i nie okazuje większego zainteresowania.

Zespół muzyczny, choć w niewielkim komplecie, występował parę razy w czasie uroczystości szkolnych, grając utwory w łatwym układzie z towarzyszeniem fortepianu i harmonjum.

Marjan Antoniak.

VIII. CHÓR MIĘDZYSZKOLNY.

W bieżącym roku szkolnym po raz pierwszy utworzono chór międzyszkolny w Grudziądzu, składający się z uczniów i uczenie miejscowych gimnazjów. Do chóru należała młodzież z klas IV do VIII gimnazjum żeńskiego, z klas II, III, V, VI, VII i VIII gimnazjum klasycznego oraz z klas VI—VIII gimnazjum matematyczno-przyrodniczego. Zespół chórалny był liczny i składał się z 225 osób. Do chóru wybrano młodzież najzdolniejszą, to znaczy posiadającą dobry głos i słuch.

W ciągu bieżącego roku szkolnego chór występował we wszystkich uroczystościach szkolnych, brał także udział w imprezach pozaszkolnych o charakterze społecznym.

Występy chóru, dzień i program:

W dniu 6 września 1932 r. chór wykonał, na żałobnem nabożeństwie za ś. p. żonę pana Prezydenta Rzeczypospolitej dwie pieśni religijne: 1) „Ty, któryś słowem”, 2) „Grzeszni senni”, w opracowaniu p. Antonia Marjana, wieczorem tegoż dnia, na uroczystej akademji w teatrze miejskim, chór powtórzył te pieśni.

W dniu 11 listopada 1932 r. wykonano: 1) „Hymn Pomorza” w opracowaniu p. Antonia Marjana i 2) „Śnieżycą” St. Kazura.

W dniu 19 marca 1933 r., jako w dniu święta państwowego, chór wystąpił z programem: 1) „Resurgens Polonia” i 2) „Wieniec pieśni narodowych” — a) marsz „Bracia do bitwy”, b) Krakowiak „Wej tatulu”, c) mazur „Dalej bracia”, d) marsz „Stój, wrogu stój”, e) „wspomnienie „W noc spokojną”, f) mazurek „Jeszcze Polska nie zginęła”. Pieśni te opracował p. Antoni Marjan.

W kwietniu, na akademji Z. O. K. Z., chór powtórzył „Wiązanek pieśni” i „Śnieżycę”.

W dniu 3 Maja 1933 r. na podniosłej akademji zespół chórалny wykonał: 1) „Wizję Szyldwacha”, 2) „Jeszcze Polska” w opracowaniu p. Antonia Marjana.

W dniu 13 maja 1933 r. chór brał udział w koncercie K. P. H., śpiewając: 1) „Wizję Szyldwacha”, 2) „Śnieżycę”, 3) „Humoreskę” Rzepeckiego.

W dniu 23 maja 1933 r. na uroczystej akademji „Święta Matki” wykonano: 1) „Do Matki” J. Kasprówicza, muzyka p. Antonia Marjana, 2) „Humoreska”, 3) „Krakowskie Wesele” Nowowiejskiego.

Z powyższego wynika, że chór międzyszkolny był bardzo czynny w bieżącym roku szkolnym, występując nie tylko w uroczystościach szkolnych, lecz także brał udział w uroczystościach pozaszkolnych o charakterze społecznym.

Marjan Antoniak.

IX. WYCHOWANIE FIZYCZNE.

W bieżącym roku szkolnym wychowanie fizyczne prowadzono, o ile warunki atmosferyczne na to pozwalały, na boisku, w sezonie zimowym zaś na sali gimnastycznej. Prowadzono według programu ćwiczenia metodyczne, gry i zabawy, oraz lekką atletykę. Od kwietnia Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego rozszerzyło ilość godzin na wychowanie fizyczne do 3 godzin tygodniowo lekcyjnych oraz 1 godzinę popołudniową gier i sportów. W wychowaniu fizycznym uwzględniono w dużej mierze przygotowanie do P. O. S., którą to odznakę prawie wszyscy uczniowie, mający ponad 14 lat, posiadają. W następnym roku będą zdobywać III klasę 2 stopień.

Alfons Weber.

Fragmenty z poświęcenia przystani szkolnej.

X. HUFIEC SZKOLNY P. W.

Pracę w hufcu szkolnym w bieżącym roku szkolnym rozpoczęto dnia 12 września 1932 r. i prowadzono ją w 2 stopniach. Uczniowie VI. klasy — I. stopień, uczniowie VII. klasy — II. stopień. Zajęciami w hufcu kierował komendant grodzki P. W. przy pomocy przydzielonych mu instruktorów, kierownikiem pedagogicznym hufca był nauczyciel wychowania fizycznego p. Alfons Weber.

Ćwiczenia hufca odbywały się normalnie przy regularnym udziale członków. Programowe zajęcia hufca uzupełniano na lekcjach gimnastyki.

Dnia 25 września 1932 r. wizytował hufiec wizytator Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego p. W. Sikorski. W ciągu miesiąca września przeprowadzono próbę sprawności fizycznej dla P. W.

11-go listopada 1932 r. w dniu Święta Niepodległości cały hufiec ze sztandarem brał udział w uroczystym nabożeństwie i defiladzie.

W II. półroczu bieżącego roku szkolnego hufiec występował w dni świąt państwowych, jak to 19-go marca i 3-go maja, ponadto wziął udział w Święcie W. F. i P. W., organizowanem przez Miejski Komitet W. F. i P. W.

XI. PRZYSTAŃ WIOŚLARSKA MĘSKICH SZKÓŁ ŚREDNICH.

Dzień niedzielny 8 maja 1933 r. był dniem uroczystego otwarcia sezonu wioślarskiego w całej Polsce. Na wszystkich przystaniach panował ruch — w każdym ośrodku wioślarskim dumnie powiewała bandera klubowa.

Dla Grudziądza dzień ten był szczególnie ważny, albowiem miastu naszemu przybyła jedna wspaniała przystań i to szkół średnich, pierwsza tego rodzaju na Pomorzu.

Dotychczasowe przystanie G. T. W. Wisła i Sokoła okazały się niewystarczającymi. Zwłaszcza młodzież szkół średnich odczuwała brak własnej przystani. Dużym nakładem pracy i kosztów — energii i silnej woli, doprowadzono zamiar pp. dyrektorów szkół średnich do szczęśliwego końca. Piękna przystań nad brzegiem Wisły została w dniu tym oddana do użytku młodzieży. Przybył nowy widomy pomnik realnej pracy społecznej obywatelstwa miejscowego. Uroczystość wioślarską poprzedziło nabożeństwo w kościele pojezuickim. Mszę św. celebrował ks. Rogalski, a pieńia kościelne wykonał chór seminaryjny pod batutą p. Dawidowicza. Świątynię zapełniła bracia wioślarska i ich rodziny.

Po nabożeństwie ruszył pochód do przystani. Na czele kroczyła świetna orkiestra 64 pułku piechoty. Tuż za nią w karnych szeregach postępowało Grudziądzkie Towarzystwo Wioślarskie „Wisła”, na czele z prezesem dyr. Jagodzińskim. Pochód zamykały kluby gimnazjalne, którym przewodzili pp. nauczyciele wychowania fizycznego. Defilada ta zrobiła imponujące wrażenie. Na przystani G. T. W. „Wisła” odbyło się tradycyjne podniesienie bandery, na znak otwarcia sezonu. Uroczystość tę poprzedziło okolicznościowe przemówienie prezesa dyr. Jagodzińskiego. Wspominając o zeszłorocznych sukcesach polskich wioślarzy w Los Angeles, o pięknych zwycięstwach osad klubowych zwłaszcza w Gdańsku i Bydgoszczy, zakończył p. dyr. Jagodziński swoje przemówienie apelem do wioślarzy o wytężenie całych sił dla dobra wioślarstwa polskiego. Orkiestra odegrała hymn wioślarski „Wisło moja, Wisło stara...”

Potem nastąpiło uroczyste poświęcenie i otwarcie przystani szkół średnich. Plac przed nową przystanią zapelniał się morzem głów. Czworobok tworzyli wioślarze G. T. W. „Wisły”, Sokoła I i klubów gimnazjalnych. Dyrektor Państwowego Gimnazjum Klasycznego, profesor Jan Puppel, jako gospodarz, w krótkich i treściwych słowach zobrazował genezę powstania własnej przystani grudziądzkich szkół średnich, tudzież wspominał, że do wybudowania jej w głównej mierze przyczynił się Kurator Okręgu Szkolnego Poznańskiego Dr. Pollak, dowódca D. O. K. gen. Pasławski, Magistrat miasta Grudziądz, oraz miejscowe społeczeństwo. Serdecznie dziękuje za przybycie na tak rzadką uroczystość przedstawicielowi p. wojewody pomorskiego p. wicestaroście Belinie, okręgowemu wizytatorowi szkół p. Wiśniewskiemu, przedstawicielowi p. Kuratora Okręgu Szkolnego Poznańskiego, władzom miejskim z p. prezydentem Włodkiem na czele, przedstawicielom władz wojskowych i rad pedagogicznych.

Poświęcenia przystani dokonał ks. prof. dr. Rozkwitalski. Przy dźwiękach hymnu narodowego podniesiono sztandar o barwach narodowych. Po przemówieniach przedstawicieli p. Wojewody, p. Kuratora Okręgu Szkolnego, p. plk. Kustronia, p. prezydenta Włodka, składali serdeczne życzenia rozwoju p. dyr. Jagodziński (G. T. W. Wisła), p. Czerwiński (Policyjny Klub Sportowy), p. Banaszak (Sokół) i p. dyr. Grobelny (Olympia). Następnie zadeklamował wiersz okolicznościowy uczeń klasy III gimnazjum klasycznego, Krynke, a p. Weber wygłosił referat o turystyce wodnej.

Na zakończenie uroczystości odbyła się defilada łodzi wszystkich organizacyj wioślarskich Grudziądz na Wiśle. Przesuwał się przed oczami widzów korowód łodzi wyścigowych i różnobarwnych kajaków. Pierwsza fala, to dzielni wioślarze G. T. W. Wisły, było ponad 14 jednostek wodnych. Za nimi sokoli, zdobywcy pucharu miasta Warszawy na zeszłorocznych mistrzostwach

Polski. Płyną w jednej linii w 30 kajakach. Defiladę zamyka około 20 łodzi i kajaków uczniów szkół średnich.

Uroczystość ta wywarła na wszystkich potężne wrażenie, była potężną manifestacją sportu wodnego oraz tężyzny fizycznej polskiej młodzieży.

XII. SPRAWOZDANIE TOWARZYSTWA RODZICIELSKIEGO UCZNIÓW GIMNAZJUM KLASYCZNEGO W GRUDZIĄDZU ZA ROK 1932/33.

Organizacja Towarzystwa Rodzicielskiego.

Dane ogólne.

Nazwa towarzystwa w brzmieniu statutowem: „Towarzystwo Rodzicielskie Uczniów Gimnazjum Klasycznego w Grudziądzu. Rok założenia 1923”.

Wysokość wpisowego i składek uczniowskich.

W roku sprawozdawczym wpisowe wynosiło 1,00 zł., składka członkowska 1,00 zł. miesięcznie.

Władze towarzystwa.

Zarząd.

W roku sprawozdawczym skład zarządu był następujący:
Prezydjum Zarządu:

1. Prezes — p. dr. Kisielewski.
2. Vice-prezes — p. dr. Sujkowski.
3. Skarbnik — p. prof. Adamczak.
4. Zast. skarbnika — p. Marzinkowa.
5. Sekretarz — p. Pawelec.
6. Zast. sekretarza — p. Koldoń.

Członkowie Zarządu:

7. Ks. prof. Dr. Rozkwitalski.
8. p. Stołowska.
9. p. Ossowska.
10. p. Klimkowa.
11. p. Zaorska.
12. p. Zaboklicki.

Ponadto w skład Zarządu wchodził z urzędu:

13. p. dyr. Puppel,
14. p. prof. Piwowarczyk i
15. p. dr. Płatek.

W końcu roku sprawozdawczego ustąpił z Zarządu Tow. Rodzicielskiego, sekretarz p. Gabrynowicz, a w jego miejsce na mocy uchwały Zarządu sekretarzem został p. Pawelec.

Komisja Rewizyjna.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził:

1. p. Ciurla,
2. p. Blank i
3. p. Wierzbański.

Działalność władz Towarzystwa.

Tow. Rodzicielskie liczyło z końcem roku sprawozdawczego 223 członków.

Zarząd Tow. Rodzicielskiego w ciągu roku sprawozdawczego odbył 9 posiedzeń, poświęconych sprawom Towarzystwa, a w szczególności sprawom organizacyjnym, akcji dożywiania uczniów, pomocy niezamożnym uczniom w zapłacie taksy administracyjnej, czy to w formie jednorazowych zapomóg, czy też w formie krótkoterminowych pożyczek: pomocy na wyjazd na kolonje letnie i t. d.

Walne zebranie członków Tow. Rodzicielskiego odbyło się w roku sprawozdawczym jeden raz.

Walne zebranie poświęcone było sprawozdaniu z działalności Towarzystwa za rok ubiegły, oraz wyborom Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Działalność Towarzystwa.

Działalność Towarzystwa w roku sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Akcja dożywiania uczniów.

W roku sprawozdawczym Tow. Rodzicielskie w dalszym ciągu rozwijało akcję dożywiania uczniów, wydając codziennie w czasie przerwy kakao i mleko za opłatą 0,10 zł. za szklankę.

Niezamożnym uczniom kakao wydawane było bezpłatnie.

Oprócz kakao niezamożnym uczniom przez pewien czas były wydawane bezpłatnie bułeczki.

Wydawaniem kakao kierowała, jak i w poprzednim roku, p. Ossowska, członek Zarządu, przy współudziale niektórych pań z Tow. Rodzicielskiego.

Do akcji dożywiania uczniów dopłacono w ciągu roku sprawozdawczego 611,11 zł.

Pomoc dla niezamożnych uczniów.

Z zebranych składek członkowskich Tow. Rodzicielskie w roku sprawozdawczym zapłaciło takse administracyjną częściowo względnie w całości za 15 uczniów, wydatkując na ten cel 535 zł.

Pożyczek krótkoterminowych na zapłatę taksy administracyjnej udzielono 3 członkom (dla 4 uczniów) na sumę 255 zł.

Celem umożliwienia niezamożnym uczniom wyjazdu na kolonie letnie w górach i nad morzem dla poratowania zdrowia, Tow. Rodzicielskie wyasygnowało 505 zł. i na drużynę harcerską 75 zł., razem 580 zł.

Akcja pomocy dla szkoły.

Ze względu na trudne warunki finansowe, w jakich się znajduje obecnie szkolnictwo, Tow. Rodzicielskie wyasygnowało dla Dyrekcji Gimnazjum na nagrody dla pilnych uczniów 60 zł., na nagrody podczas majówki 50 zł. i na naprawę ogniska w mieszkaniu woźnego 15 zł., razem 125 zł.

Z a Z a r z ą d:

(—) *P. Pamelec*, sekretarz.

(—) *Dr. Kisieliński*, prezes.

**XIII. OFIARY MŁODZIEŻY NA CELE NARODOWE
I SPOŁECZNE.**

1. Dla rodaków na obczyźnie zebrała młodzież zakładu	
132 siążkek i 63 czasopism.	
2. Na gwiazdkę dla biednych dzieci prócz naturalji	
w gotówce	40,60 zł.
3. Dar Narodowy 3 Maja	35,65 „
4. L. O. P. P., ofiara nadzyczajna	9,34 „
5. Na Sierociniec Miejski	23,50 „
6. Na szkolnictwo polskie poza granicami Państwa Pol-	
skiego	36,35 „
	Razem 145,42 zł.

XIV. SPRAWOZDANIE
z oszczędności, posiadanych przez młodzież zakładu.

Klasa	Ilość uczniów w klasie	Ilość uczniów posiadających oszczędności	Łączna suma posiadanych oszczędności	Instytucja finansowa w których są ulokowane oszczędności i wysokość kwot:		
				P. K. O.	K. O.	Bank
II a	44	18	2117.80 zł	14	—	4
II b	33	5	337.91 zł	1	2	2
II c	33	7	728.00 zł	7	—	—
III a	32	19	499.90 zł	7	6	4
III a	30	9	1143.00 zł	9	—	—
IV a	27	4	50.50 zł	2	1	1
IV b	24	4	300.00 zł	2	1	1
V	32	14	796.20 zł	12	—	2
VI	16	—	—	—	—	—
VII	25	15	687.75 zł	15	—	—
VIII	21	5	610.00 zł	4	—	1
	317	110	7 271.06 zł	73	10	15

XV. STATYSTYKA UCZNIÓW.

KLASA	Ia	Ib	Ic	IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	Ra- zem
Z końcem roku szkol- nego 1931/32	38	38	36	40	41	—	23	26	41	—	19	21	24	15	362
Z początkiem roku szkolnego 1932/33	—	—	—	43	36	34	33	31	28	27	33	15	24	21	325
W ciągu tego roku przybyło	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	2	1	1	—	7
W ciągu tego roku ubyło	—	—	—	1	3	1	—	2	2	3	4	—	—	—	16
Z końcem roku szkol- nego 1932/33	—	—	—	44	33	33	33	30	26	24	31	16	25	21	316
Otrzymało promocji do klasy nast.	—	—	—	42	29	27	31	27	24	19	26	13	22	20	280
Nie otrzymało pro- mocy	—	—	—	2	4	6	1	3	2	5	4	3	3	1	34
Nie klasyfikowano	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2
Przebiegły wiek uczniów	—	—	—	12,3	12,6	13,2	13,7	13,9	15,2	14,9	16,3	16,9	19,0	19,6	

**WYZNANIE, NARODOWOŚĆ I MIEJSCE URODZENIA UCZNIÓW WEDŁUG STANU
Z KOŃCEM ROKU SZKOLNEGO 1932/33.**

Klasa	Wyznanie				Narodowość		Przynależność państw.		Miejsce urodzenia				Urodzeni		Mieszka			
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie	ewangelickie	prawosławne	możeszowe	polska	inna	polska	inna	Grudziądz-miasto	Grudziądz-powiat	w obrębie Rzeczypospolitej	Poza granicami Rzeczypospolitej	w mieście	na wsi	u rodziców	u krewnych	na stacji
IIa	42	—	—	—	2	44	—	44	—	17	2	19	6	88	6	39	1	4
IIb	30	1	—	—	2	33	—	33	—	16	4	11	2	30	3	30	1	2
IIc	33	—	—	—	—	33	—	33	—	10	3	16	4	27	6	30	1	2
IIIa	30	—	2	—	—	32	—	32	—	2	3	22	5	25	7	31	—	1
IIIb	28	1	—	—	1	30	—	30	—	10	3	16	1	21	9	28	1	1
IVa	24	—	—	1	1	26	—	26	—	3	4	16	3	16	10	25	—	1
IVb	23	—	—	—	1	24	—	24	—	2	3	14	5	14	10	21	1	2
V	31	—	—	—	1	32	—	32	—	3	1	19	9	24	8	25	3	4
VI	15	1	—	—	—	15	1	16	—	—	2	13	1	7	9	12	2	2
VII	23	1	1	—	—	25	—	25	—	6	1	12	6	18	7	20	3	2
VIII	21	—	—	—	—	21	—	21	—	4	1	13	3	11	10	18	—	3
	300	4	3	1	8	314	1	316	—	73	27	171	45	231	85	279	13	24

XVI. SPIS MATURYSTÓW

Z dopuszczonych do ustnego egzaminu dojrzałości 20 abiturjentów zdało egzamin 14, reprobowano 6.

L. p.	N A Z W I S K O i I M I Ę	Data urodzenia	Wyznanie	Przyszły zawód	Termin ustnego egzaminu
1	Bagajewicz Rościław	2. XI. 1914	ryzm. - kat.	chemik	16. VI. 1933
2	Dembek Ludwik	14. VIII. 1914	"	prawnik	17. VI. 1933
3	Dzięgielewski Roman	5. II. 1915	"	prawnik	"
4	Gliszczyński Alojzy	10. III. 1915	"	leśnictwo	"
5	Goryński Tomasz	29. XII. 1912	"	prawnik	16. VI. 1933
6	Jochelson Cyryl	14. II 1914	"	lekarz	17. VI. 1933
7	Kisielewski Tadeusz	4. III. 1915	"	prawnik	"
8	Klimek Janusz	24. II. 1915	"	prawnik	"
9	Kocikowski Paweł	21. IV. 1913	"	filozofja	"
10	Kühn Romuald	18. III. 1912	"	oficer	19. VI. 1933
11	Pawski Zygmunt	18. XI. 1914	"	prawnik	"
12	Porożyński Alfons	21. XII. 1912	"	urzędnik skarbowy	"
13	Strzyżewicz Alfons	25. III. 1914	"	kupiec	20. VI. 1933
14	Zieliński Michał	27. XII. 1915	"	aptekarz	"

XVII. TEMATY WYPRACOWAŃ NA PIŚMIENNYM EGZAMINIE DOJRZAŁOŚCI W CZERWCU 1933 r.

Język polski.

1. Świat nadzmysłowy w „Dziadach” Mickiewicza i w „Weselu” Wyspiańskiego.
2. Które z zagadnień społecznych w „Lalee” Prusa i „Ludziach Bezdomych” Żeromskiego są nadal aktualne?
3. Konieczność pogotowia duchowego i fizycznego dla obywatela współczesnej Polski.

Historja.

1. Rola „Bramy Smoleńskiej” w dziejowym sporze polsko - moskiewskim.
2. Jan III Sobieski na tle stosunków ówczesnej Europy.
3. Terytorjalny rozwój Prus i jego związek z dziejami Polski.

Matematyka.

1. Przy jakich wartościach parametru k równanie $(x+1)x^2 - 4kx + 2x + 3 = 0$ ma jeden lub dwa pierwiastki, większe od 1?
2. Podstawą ostrosłupa jest romb o boku 14,5 cm i kącie ostrym $52^\circ 18'$. Spodkiem wysokości ostrosłupa jest punkt przecięcia się przekątnych podstawy. Krawędź boczna, wychodząca z wierzchołka kąta ostrego podstawy, tworzy z płaszczyzną podstawy kąt $36^\circ 24'$. Obliczyć objętość tego ostrosłupa.

Fizyka.

1. Pomiar współczynnika linowej rozszerzalności cieplnej.
2. Do szklanki o wysokości 20 cm i przekroju 30 cm² nalano wody i nakryto ją papierem. Określić, jaką siłą jest przyciskany papier od dołu w razie przewrócenia szklanki do góry dnem, jeżeli ciśnienie atmosfery wynosi 752 mm rtęci.
3. Galwanometr o oporze 15 omów, połączony bezpośrednio z elektrodami ogniwa, wskazuje natężenie 0,125 Amp. Gdy zaciski galwanometru połączono, ponadto przewodem o oporze 0,2 ma, galwanometr wskazał natężenie 0,032 Amp. Obliczyć siłę elektromotoryczną ogniwa, oraz jego opór wewnętrzny.

Język łaciński.

Taciti: Dialog de oratoribus cap. 34 do słów: Ibi fidelius corroborari.

XVIII. DZIAŁALNOŚĆ WYCHOWAWCZA W ROKU SZKOLNYM 1952/53.

W akcji wychowawczej w ciągu roku szkolnego 1952/53 szczególną uwagę skierowano na wychowanie obywatelsko-państwowe młodzieży, wyzyskując dla tego wzniesłego celu wszelkie możliwości, które nadarzały się przy nauce poszczególnych przedmiotów, objętych programem nauczania. Pozatem praca wychowawcza młodzieży poszczególnych klas spoczywała w ręku opiekunów i opiekunek klasowych.

Pracą wychowawczą w klasie II a kierowała opiekunka klasy II a p. Zawadzka Zofja. Chłopcy, przeważnie inteligentni, zdolni, bardzo żywi, ale mało opanowani, poprosili o założenie gminy klasowej, ujmując inicjatywę pracy w gminie w swoje ręce. Posiedzenia gminy przy każdorazowym udziale opiekunki klasowej odbywały się przeważnie raz na tydzień. Omawiano na nich następujące zagadnienia aktualne:

1) znaczenie wyczynu Żwirki i Wigury, 2) rozwój lotnictwa w Polsce i jego znaczenie, 3) klęska bezrobocia, 4) znaczenie oszczędzania, 5) znaczenie morza i Gdyni.

Realizacją zagadnień, poruszanych na posiedzeniach gminy klasowej, były następujące czyny, wykonane przez chłopców:

1) wszyscy uczniowie zapisali się do L. O. P. P.;

2) przed Bożym Narodzeniem zorganizowali gwiazdkę dla biednych dzieci, darując im odzież, podejmując ich podwieczorkiem, oraz wyświetlając dla nich przeżroczka gwiazdkowe. Środki na gwiazdkę dla biednych dzieci zdobywali uczniowie z własnych drobnych oszczędności, oraz z ofiar uczniów innych klas;

3) dla podniesienia zainteresowania się dodatnimi objawami w życiu państwowem i społecznem umieszczano na tablicy ściennej wycinki z pism codziennych i perjurycznych;

4) uczniowie umieścili w klasie portret Marszałka Józefa Piłsudskiego, okazując tem swoje przywiązanie do wodza narodu;

5) w dniach 11 i 12 czerwca zorganizowali uczniowie z pomocą swej opiekunki wycieczkę krajoznawczą do Gdyni i na Hel. W wycieczce wzięło udział 14 uczniów, w tem 5 niezdolnych, którym środków pieniężnych dostarczyła częściowo klasa (5,90 zł.), częściowo patronat klasowy (30,50 zł.). Wycieczka dała uczniom dużo nowych wrażeń.

W pracy wychowawczej współdziałał z opiekunką w serdecznem zajęciu się młodzieżą, założony z inicjatywy dyrekcji patronat klasowy. Członek zarządu patronatu p. rotmistrzowa Zaorska wzięła również udział w wycieczce do Gdyni, podczas której gorliwie opiekowała się chłopcami. Patronat klasowy na swoich posiedzeniach dyskutował o sprawach wychowawczych, poruszał takie kwestje, jak: znaczenie wycieczek szkolnych, jak chłopcy spędzać mają popołudnie, w jaki sposób pomagać uczniom w nauce i inne.

W myśl wskazań Dyrekcji odbywały się w klasie II b, której opiekunem był p. Obst Franciszek, godziny wychowawcze na 6-tej lekcji, i trwały od 20—45 minut; na nich omawiano z uczniami szereg spraw wychowawczych, np. stosunek domu rodzicielskiego do szkoły, stosunek dzieci do rodziców i nauczycieli, zachowanie się młodzieży w szkole i poza szkołą, podkreślając przytem, że należy dbać o honor zakładu, tak jak w późniejszym wieku każdy dobry obywatel pracować będzie dla dobra ukochanej ojczyzny. Na pogadankach, na których uczniowie okazywali wielkie zainteresowanie, poruszano pozatem dużo aktualnych spraw, przyczem stwierdzono, że uczniowie usilnie starali się przystosować się do zagadnień, poruszonych na tych godzinach i takowe w czyn wprowadzić. W klasie zaprowadzono rodzaj gminy, w zarząd której weszli uczniowie Luptowski, Rudnik, Talarczyk, Zieliński i Klimek. Zadaniem ich było czuwać nad estetycznym wyglądem klasy i wzorowem zachowaniem się kolegów. I w działalności tej nie napotkano na trudności ze strony uczniów. Dodatnim objawem wychowawczym okazał się również patronat klasowy, na posiedzeniach którego poruszano cały szereg aktualnych spraw uczniowskich.

Odnosnie do założenia, opracowanego z początkiem roku szkolnego, praca wychowawcza w klasie II c, której opiekunem był p. Łuszipiński Józef, dzieliła się na dwie zasadnicze części, a to w I. półroczu przygotowawczą, w II. półroczu programową.

W zakres pierwszej części pracy wychowawczej wchodziły luźne pogadanki: a) omawiające przeszłość szkoły, miasta i państwa, b) poruszające teraźniejszość szkoły, kraju, c) pouczające o władzach, jakie mamy w państwie. Niezależnie od tych tematów wypełniano zebrania sprawami bieżącymi i administracją.

W drugiej części, a więc w II. półroczu, odbyło się sześć pogadanek programowo ustalonych i kilka dorywczych, odnośnie do potrzeby. Po przygotowaniu w I. półroczu przystąpiono do założenia gminy klasowej, opracowano wspólnie z uczniami regulamin gminy i regulamin zarządu. Następnie tematem dalszej pogadanki były sprawy uczniowsko-obywatelskie. Osobną pogadankę przeznaczono na założenie gazety ściennej w klasie i wybrano komitet redakcyjny. Założono też w gminie pomoc wzajemną w naukach i zorganizowano ją odpowiednio. Na zbiórkach dorywczych omawiano sprawy chwilowo aktualne, wykorzystując odpowiednio do celów wychowawczych momenty do tego celu się nadające.

W klasie III a, której opiekunem był prof. Kapaun Wiktor, założono patronat i na życzenie uczniów gminę. Patronem klasy był p. por. Bober, a wójtem klasy Józefowicz Henryk. Ławnikami byli Benedikt Witold, Karolewicz Jan, Kurzyński Bolesław, Noga Jerzy, Stołowski Tadeusz, Suwalski Stanisław i Werner Józef. Było 5 ogólnych zebrań, na których przeprowadzono:

1) Wybór członków gminy, 2) organizację ćwiczeń, 3) podział pracy na poszczególnych członków gminy, omówiono: a) przepisy

szkolne, b) zachowanie się uczniów w szkole i poza szkołą, c) uszanowanie majątku państwowego i inwentarza klasowego, d) higienę klasy i ucznia, e) przyszlą wojnę chemiczną, f) trujące gazy (doświadczalnie), g) znaczenie L. O. P. P., h) znaczenie P. C. K.

Na godzinach wychowawczych w klasie III b, której opiekunką była p. Poniówna Weronika, załatwiono następujące kwestje, dotyczące całokształtu wychowania ucznia:

1) Potrzebę karności ucznia w szkole; 2) zachowanie się ucznia na ulicy, w domu i towarzystwie; 3) wychowanie estetyczne, a w szczególności potrzebę estetycznego wyglądu klasy. W zakresie wychowania obywatelsko-państwowego omówiono z uczniami: a) znaczenie pracy i szacunek dla ludzi pracy w państwie; b) potrzebę silnej obrony państwa (czynna współpraca uczniów w szkolnem kole L. O. P. P.; c) wspólną pracę uczniów w szkole; d) odpowiedzialność całkowitą za wykonanie powierzonej pracy.

U uczniów kl. IV a występowało coraz bardziej poczucie klasy jako grupy, tak, że wysunęło się zagadnienie zorganizowania klasy w gminę szkolną. To też, gdy uczniowie wystąpili z wnioskiem o pomoc w założeniu, poświęciła opiekunka klasy IV a p. Kasprzycka Marja godziny wychowawcze na pracę w tym kierunku. Uczniowie wybrali zarząd — wójta, jego zastępcę, skarbnika i czterech ławników. Z biegiem czasu ustalili wytyczne swej pracy. Praca szła w kierunku rozwoju umysłowego, moralnego i społecznego.

1) W dyskusjach nad zagadnieniami, opartymi na przykładach, wysuwaniem bądź przez uczniów, bądź przez opiekunkę, poznali uczniowie, że stała wyteżona praca już od początku roku jest konieczna. To wpływało dodatnio na uczniów, tak, że klasa naogół była pilna. Słabsi uczniowie dlatego osiągnęli swój cel, że gmina zorganizowała „pomoc słabszym”. Niektórzy uczniowie wykazali bardzo wielką ofiarność pod tym względem, choćby przytoczyć Zielińskiego Alfonsa, który przez kilka tygodni uczył chorego kolegę, tak, że i on mimo dłuższej nieobecności w klasie otrzymał promocję.

2) Omawianie różnych przykładów właściwego zachowania się doprowadziło do tego, że uczniowie zmienili swoje poglądy i w następstwie swoje postępowanie przy różnych zajęciach w klasie. Jeżeli dawniej było trudniej znaleźć winowajcę, to w tym roku wszystkie wypadki przekroczeń zostały wyjaśnione. Winowajca albo sam się przyznał, albo klasa wywierała taki wpływ na niego, że sam się zgłosił. Początkowo mniej wyrobieni uczniowie nie chcieli się podporządkować uchwałom zbiorowym, jednak w drugim półroczu klasa była zgrana; a wypadków niesubordynacji było coraz mniej. Regularne uczęszczanie na lekcje, a nieobecność w szkole tylko w wypadkach rzeczywiście uzasadnionych, jest zasługą gminy klasowej.

3) Przy urządzaniu gwiazdki dla biednych dzieci gmina klasowa poparła usiłowania klasy II a swoją współpracą. Zebrano na ten cel 5,00 zł. w gotówce i odzież. Zarząd gminy zorganizował wymianę książek biblioteki klasy IV a, a gdy się okazało, że książki są bardzo zniszczone, spowodował ich naprawę.

Sprawozdania kasowe na posiedzeniach gminy klasowej i nawiązywania zarządu do regularnego uiszczenia wszelkich opłat, doprowadziły do tego, że składki mogły być odstawiane regularnie, a w końcu roku klasa nie miała zaległości ani w L. O. P. P., ani w Kole Rodzicielskiem. Sekcja gospodarcza, wyłoniona z gminy, objęła pieczę nad klasą, dbając o estetyczny wygląd i o inwentarz. Drobne uszkodzenia naprawiali uczniowie samorzutnie, tak, że oddali klasę w zupełnym porządku. Pozostałe fundusze gminy uchwalono dać na biednych i odstawiono 3,50 zł. do Towarzystwa św. Wincentego a Paulo. Z rodzicami uczniów utrzymywała opiekunka klasy stały kontakt, spotykając się z nimi tak na wywiadówkach miesięcznych, jak na zebraniach patronatu, wycieczkach klasowych i szkolnych i na zabawach uczniowskich.

Przy nauce historii starał się opiekun klasy IV b p. Zagórski Antoni wpoić w uczniów poczucie obowiązku pracy dla państwa. Na przykładach z historii greckiej wykazywano młodzieży, jak to miłość ojczyzny, ofiarność obywateli i gotowość do poświęceń dają państwu potęgę i siłę, a brak tych cnót prowadzi państwo do zguby. Te same problemy poruszano i przy omawianiu dziejów rzymskich. Wykazywano potrzebę silnej i mądrej władzy i obowiązek obywateli szacunku i posłuchu dla niej. Starano się wyrobić w młodzieży poczucie dumy z przynależności do Państwa Polskiego.

W klasie V-tej zaprowadził opiekun klasy p. prof. Piwowarczyk Stanisław gminę klasową, która załatwiała automatycznie różne sprawy, dotyczące się porządku w klasie i stanowiska wobec lekkich przewinień członków na terenie klasy, szkoły, a nawet poza szkołą. Nadto na posiedzeniach jużto przygodnych, jużto regularnych, gmina zajmowała stanowisko wobec różnych bieżących zagadnień, narzuconych przez życie publiczne lub jednostkowe i tak: poza nauką przedmiotów w tej klasie i poza wyzyskiwaniem kwestyj wychowawczych, związanych z lekcjami tego przedmiotu, omawiano takie kwestje, jak: żydowską, bolszewizm, hitleryzm, parlamentaryzm, demokrację, socjalizm, nacjonalizm, patriotyzm, państwo itp. Wiele z tych kwestyj co dnia narzucało się, jużto w związku z nauką, jużto w związku z tem, że młodzież słyszała te sprawy, omawiane przez starszych w formie uwag dłuższych lub krótszych w domu i na ulicy i chciała mieć odpowiedź od opiekuna klasy także, w związku z całokształtem wiedzy i w związku z całością wychowania szkolnego dotychczasowego. Kwestja na przykład żydowska narzucała się i przez to, że kolegą uczniów jest chłopiec mołdżeszowski wyznania i ten często czuł się, jak mówiła jego matka, dotkniętym wyjątkowem traktowaniem go przez ko-

legów, różnemi wyraźnemi lub mniej widocznemi aluzjami do swego wyznania, identyfikowanego, jak zwykle, z odrębną narodowością. Musiano wobec tego wyłożyć historję Żydów w Polsce i w innych krajach i pokazać wyjątkowe traktowanie Żydów przez prawo w Polsce od 13-go wieku, a gdzieindziej, zarazem brak uświadczenia i po stronie żydowskiej w tym punkcie i grzechy żydowskie wobec Polski, gdzie ona mogłaby się spodziewać i to słusznie wdzięczności u ogółu Żydostwa wszechświatowego. Uczyć i oświecać winnych po obu stronach, a nie głupio szykanować i podjudzać jednych przeciw drugim. Żydostwo nie tylko winy nasze wobec siebie i winy niesłusznie nam przypisywane deklamować winno, ale sprawiedliwie i porównawczo oceniać winy swe wobec nas, winy innych państw wobec Żydostwa i zasługi Żydostwa wobec nich. Kwestja niełatwa wymagała dyskusji nad tem: kto jest Polakiem, kto nim być musi lub może, co kwalifikuje obywatela Polski na Polaka, jakim powinien być uczeń, jeśli chce zasłużyć na miano Polaka lub obywatela prawdziwego naszego państwa. Patryjotyzm bolszewicki, hitlerowski itd. Wobec hasel „wiek dziecka, wszystko dla dzieci” itd. musiano pokazać drugą stronę medalu, mianowicie, jak zachowuje się dziecko samolubnie wobec swych rodziców, wychowawców i starszych, jak niesprawiedliwie ich ocenia, ich opinii szkodzi, przekonane, że wszystko się jemu należy, innym nic, jak tylko radość, że je mają. Musiano tu zapożyczać się nawet u pisarza francuskiego Lichtenbergera, opisującego żywot i myśli takiego kilkunastomiesięcznego „Podfilipskiego”, któreby można przenieść spokojnie aż do 20-go roku życia. Ciekawem było sprawozdanie sekretarza gminy, który te dyskusje streszczał merytorycznie oczywiście, a nie ad personas. Tu miano jeszcze raz sprawdzian, jak odczuwa dziwnie inaczej nawet synek wykształconych rodziców i dobrze nastawionych do państwa i szkoły stanowisko do kwestyj omawianych, niż nauczyciel sobie to wyobrażał i pragnął. Trudno było to płoszyć zwróceniem uwagi wszystkich kolegów. Trzeba to odłożyć do dalszego jutra, by nie stracić bezpośredniości wypowiedzi zbyt wcześnie.

Co się tyczy wychowawczego oddziaływania przez treść Cezara w łacinie i przez rozdziały „Ćwiczeń” Goltjasa do języka greckiego, to umieszczono to w dzienniku klasowym przy zapowiedzi materiałów, mających być przedmiotem tych lekcyj w ciągu roku 1932/33. W związku z Cezarem akcentowano służbę państwu, jak prawdziwi Rzymianie ją pojmowali, uprawiano kult wielkich mężów, ideę państwowości, głoszone posłuszeństwo władzy i prawu, oraz miłość ojczyzny. Przy poznaniu ludów celtyckich i germańskich uwagi o naszych przodkach, wśród nich według Werzebe, Boppa, Obermüllera, Holtzera, Kętrzyńskiego i in. Niezgoda i brak jedności u ludów celtyckich sprowadza na nie niewolę rzymską (polska historia).

Rozbite i pokłócone imperium rzymskie spaja w jedno genialny Cezar i daje powód, niby Napoleon starożytności, do okiełzania anarchji i rewolucji, do świetności cesarstwa oraz panowania nad światem. Porównanie tego wszystkiego z Polską dzisiejszą i wczorajszą.

Na podstawie Goljasa również uprawiano kult wielkich mężów i patriotyzm, kult wielkich czynów, poświęcenie dla ogółu i ojczyzny. Podkreślano dzielnicowość Grecji i wpływ jej na brak państwowości silnej, a stąd niewola, służba drugim i upadek.

W VI-tej klasie podkreślano posłuch dla władzy, widoczny choćby w zachowaniu się Achillesa, który za natchnieniem wyższem nie folguje gniewowi tak, jakby mógł i jakby chciał. Jego jednak opozycja i bojkot walki jest karygodny ze stanowiska całłości, tak, jak w Polsce opozycja utrudnia rządowi działalność, organizując bojkot w podatkach, monopolach itd. Przy „Apologii” Sokratesa podnoszono, jak opinja tłumu ściąga w błoto wielkich ludzi z zazdrości i głupoty. Dalej głoszono posłuszeństwo państwu i jego ustawom.

W klasie VIII-mej przy lekcjach Ajaxa zwracano uwagę, jak pycha poszczególnych obywateli pcha do buntu przeciw władzy. Trzeba że swych pretensyj ustąpić na rzecz ogółu i państwa, bo dochodzenie wszelkich pretensyj prowadzi do anarchji, warcholstwa itp. Przy historii sztuki greckiej i literatury zwracano uwagę na zależność twórczości od państwowości. Posiadanie państwa, opieka państwa, mecenasostwo sztuki ma wielki wpływ na rozwój kultury danego narodu. Widać to na kulturze greckiej i reszty Europy, oraz Polski.

Przy nauce propedeutyki filozofji dowodzono, jaki jest nasz udział w nauce a zwłaszcza w filozofji, jakich mieliśmy filozofów, co oni napisali i głosili. Udział nauki polskiej społeczno-politycznej w tem, co nazywamy państwem, społeczeństwem, samorządem, parlamentem, stosunek klas i proces ich uobywatelnienia.

Z kursem literatury polskiej starał się p. prof. Sławuski Mikołaj, opiekun klasy VI-tej, połączyć i rozwinąć następujące problemy wychowania obywatelsko-państwowego:

1) Potrzeba silnej i mądrej władzy, jej poszanowania i posłuch dla niej. 2) Dyscyplina. 3) Przywiązanie do ziemi rodzinnej. 4) Poczucie państwowe. 5) Obowiązek obrony granic. 6) Szkodliwość wojen wewnętrznych. 7) Duma przynależności do Państwa Polskiego. 8) Wspólna moc tylko zdoła nas ocalić. 9) Dziejowe posłannictwo Polski. Na wzór Antenora z „Odprawy posłów greckich” usiłowano stworzyć w duszach uczącej się młodzieży ideał obywatela polskiego.

Z zakresu spraw wychowawczych poruszał opiekun klasy VII mgr. p. Witkowski Jan tylko niektóre zagadnienia, dotyczące przyzwoitego zachowania się ucznia w szkole i poza szkołą. Na podstawie materiału lekturalnego omawiał problem wychowania obywa-

telsko-państwowego. Szczególnie zwracano uwagę uczniów na znaczenie pracy każdego obywatela w życiu państwa i społeczeństwa. Podkreślano potrzebę szacunku dla ludzi pracy w państwie. W tym celu założono organizację pracy obywatelskiej młodzieży „Straż Przednią”. Na odprawach zespołu „Straży Przedniej” omawiano z uczniami sprawy regionalno-krajoznawcze, kwestje spółdzielczości, sprawę obrony Państwa, sprawy bezrobocia i kryzysu gospodarczego, problem poznawania w praktyce całokształtu zjawisk, związanych z morzem polskim, jak: propaganda Ligi Morskiej, problem polskiej polityki kolonialnej i morskiej. Celem nawiązania ściślejszego kontaktu domu ze szkołą, założono patronat klasowy rodziców, z którymi przedyskutowano różne zagadnienia, dotyczące życia młodzieży w szkole i poza szkołą.

Pan Adamczak Tomasz, czyli opiekun klasy VIII, uczniów, stojących bezpośrednio przed opuszczeniem zakładu, starał się wpoić w wychowanków:

- 1) Poczucie odpowiedzialności za swe czyny.
- 2) Poczucie przynależności do państwa, nie tylko fizyczne.
- 3) Znaczenie dla Państwa L. O. P. P., P. C. K., W. F. i P. W., obowiązek wykorzenia z siebie i otoczenia błędów, zakorzenionych w charakterze słowiańskich ludów, jak niedbalstwo, słomiany zapal, itd.

4) W związku z koniecznością wyboru zawodu poruszano i omawiano w pogadankach ważność decyzji w tej sprawie, podkreślono konieczność wyboru przyszłego zawodu, stosowanego do uzdolnienia i zamiłowania, gdyż tylko człowiek, mogący skutecznie i z zamiłowaniem pracować dla społeczeństwa i siebie, znajdzie zadowolenie i będzie pożytecznym dla społeczeństwa i państwa.

W związku z lekturą pisarzy starożytnych Rzymian, podkreślano cnoty starożytnych, dzięki którym państwo rzymskie stało się potęgą światową oraz wady społeczeństwa tego z epoki cesarskiej, które zapoczątkowały upadek państwa. Te zalety i wady porównywano ze stosunkami polskimi.

XIX. KRONIKA ZAKŁADU.

Rok szkolny 1932/33 rozpoczął się w czwartek, dnia 1 września 1932 r. nabożeństwem w kościele pojezuickim, odprawionem przez ks. prof. dr. Rozkwitalskiego. Młodzież zgromadziła się rano o godzinie 7.45 na boisku szkolnem, skąd pod dozorem opiekunów(ek) klas udała się do kościoła. Po nabożeństwie wróciła do gimnazjum, gdzie o godzinie 9-tej zebrali się wszyscy w auli. Dyrektor ogłosił szereg zarządzeń obowiązujących w nowym roku szkolnym. Następnie udali się uczniowie do swoich klas, gdzie opiekunowie(ki) poszczególnych klas przeczytali rozkład lekcyj na dni najbliższe,

wskazali miejsca w klasie i sprawdzili inwentarz klasowy. Lekcyj tegoż dnia nie było. Popołudniu o godzinie 5-tej, Rada Pedagogiczna i ogół młodzieży brali udział w pogrzebie ś. p. Franciszka Ziółkowskiego, ucznia klasy II b, który podczas kąpieli utonął w Wiśle.

Nauka normalna rozpoczęła się w piątek, dnia 2 września 1932 r. rano o godzinie 8-mej. Dodatkowe egzaminy wstępne odbyły się w piątek, dnia 2 września 1932 r. o godzinie 10-tej rano.

Dnia 6 września — Rada Pedagogiczna i ogół młodzieży wzięli udział w nabożeństwie żałobnem, odprawionem za spokój duszy Małzonki Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, ś. p. Michaliny Mościckiej.

Dnia 17 września młodzież szkolna po raz pierwszy w nowym roku szkolnym po spowiedzi przystąpiła do wspólnej komunji św., z okazji której dzień ten był wolny od zajęć zwykłych.

Dnia 21 września odbył się w 4-tej lekcji w auli gimnazjalnej poranek recytatorski p. Rychterówny, w którym uczestniczyła młodzież klas IV—VIII.

Dnia 28 września odbyły się akademje ku czci ś. p. Michaliny Mościckiej, Małzonki Prezydenta Rzeczypospolitej Polski. Dla klas I—V w 4-tej lekcji w auli gimnazjalnej, na program której złożyły się: przemówienie okolicznościowe p. Zawadzkiej, deklamacje i utwory muzyczne. Dla klas wyższych t. j. VI—VIII odbyła się o godzinie 16-tej w Teatrze Miejskim akademja międzyszkolna, która zgromadziła młodzież szkolną i rodziców młodzieży, dyrektorów i członków Rad Pedagogicznych szkół średnich Grudziądza oraz przedstawicieli władz i wielu wybitnych osobistości z Kół Rodzicielskich miasta Grudziądza. Scena była pięknie udekorowana w zieleń i portret ś. p. Zmarłej. Straż honorową pełniła młodzież szkół średnich z sztandarami. Po odśpiewaniu przez chór kantaty, wygłosiła pięknym językiem słowo wstępne naczelnica klasy VIII gimnazjum żeńskiego, Marja Sokołowska. Następnie w opracowaniu p. Antonia Marjana oddano z uczuciem „Grzeszni ziemi” oraz „Modlitwę”. Piękną deklamację wygłosiła uczennica kl. VII gimnazjum żeńskiego Michalina Wiercińska. Solo na skrzypcach wykonał uczeń gimnazjum mat.-przyr. Celewicz, oddając z uczuciem Arję A-moll. Marsz nieśmiertelnego mistrza naszego Szopena wykonali uczniowie gimnazjum mat.-przyr. Celewicz i Łagoda. Zakończono akademję odśpiewaniem „Boże, coś Polskę”.

Dnia 2 października — w całej Polsce obchodzono „Dzień Opieki nad Rodakami na Obczyźnie”. W tym celu urządzono w zakładzie o godzinie 5-tej tegoż dnia uroczystość szkolną, którą w imieniu Dyrektora zakładu zagaił p. Obst Franciszek, przedstawiając w krótkich słowach uczniom cel obchodu, poczem nastąpił odczyt ucznia kl. VII Baranowskiego Konstantego pod tytu-

łem: „O emigracji polskiej zagranicą”. Po odczycie p. Obst zachęcał młodzież do zbiórki książek dla dzieci emigrantów.

Dnia 11 października — odbyła się akademja w auli zakładu ku czci bohaterów przestworza ś. p. porucznika Żwirki i inżyniera Wigury. Uroczystość zagaił w imieniu dyrektora zakładu p. Obst Franciszek, opiekun Koła Szkolnego L. O. P. P. Po słowach wstępnych wygłosił odczyt uczeń kl. VII Lemanowicz Konrad. Dodatek muzyczny wykonał p. Antoniak Marjan, nauczyciel śpiewu i muzyki tutejszego zakładu.

Dnia 17 października — z okazji urzęduzenia „Dni Szopenowskich” odbyła się uroczystość międzyszkolna w auli gimnazjum żeńskiego, w której brały udział klasy V—VIII gimnazjum żeńskiego, matematyczno-przyrodniczego i klasycznego. Życie i twórczość Szopena referował p. Antoniak Marjan. Część muzyczną wykonał p. Żukowski i uczeń gim. mat.-przyr. z akompaniamentem p. Antonia. Całość wypadła ku ogólnemu zadowoleniu, gdyż dobranym programem osiągnęła w zupełności swój zaszczytny cel.

Dnia 29 października — p. prof. Kapaun Wiktor w 5-tej lekcji w auli zakładu wygłosił prelekcję o wielkim Polaku, odkrywcy nafty i twórcy przemysłu naftowego, którym był Ignacy Łukasiewicz. W prelekcji tej uczestniczyli wszyscy uczniowie przy udziale członków Rady Pedagogicznej, uczących w danej lekcji w poszczególnych klasach.

Dnia 3 listopada — w 3-ciej lekcji przedpołudniowej odbył się w auli zakładu przy udziale Rady Pedagogicznej i ogółu młodzieży obchód „Dnia Oszczędności”.

Dnia 4 listopada — w lekcji przedpołudniowej odbył się w auli zakładu „Poranek literacko-humorystyczny” znanego humorysty p. Wojciecha Wróblewskiego.

Dnia 10 i 11 listopada — odbyły się uroczyste akademje ku uczczeniu 14-tej rocznicy odzyskania niepodległości Polski, urządzone staraniem Komisji Międzyszkolnej szkół średnich Grudziądza. Na program tychże akademij złożyło się podniosłe przemówienie prof. Sławuskiego Mikołaja, produkcje muzyczne Seminarjum Nauczycielskiego pod batutą p. Dawidowicza, kilka pieśni, odśpiewanych przez chór międzyszkolny pod batutą p. Antonia Marjana, i nowela St. Żeromskiego p. t. „Echa Leśne”, zainscenizowana i wyreżyserowana przez prof. L. Lama. Obie te akademje obudziły wśród tutejszej młodzieży szkół średnich tak żywe zainteresowanie, że sala Teatru Miejskiego wypełniła się po brzegi. Na wyszczególnienie zasługuje znakomicie odtworzono postać bohatera wyżej wymienionej noweli, generała Rozłuckiego, przez ucznia kl. VIII gim. mat.-przyr. Kotlarczyka, który żywym i głęboko odczutem opowiadaniem o losach i bohaterskiej śmierci powstańca z 1863 r. wzbudził szczery i entuzjastyczny oddźwięk w sercach licznie zebranej młodzieży.

Dnia 19 listopada — młodzież klas wyższych uczciła pamięć wieszczki narodowego Stanisława Wyspiańskiego, biorąc udział w prelekcji poświęconej rocznicy 25-letniej śmierci Wyspiańskiego oraz w wystawieniu „Wesela” Wyspiańskiego w Teatrze Miejskim.

Dnia 6 grudnia — odbyła się w zakładzie z inicjatywy klasy II a przy gorliwym poparciu opiekunki tejże klasy p. Zofji Zawadzkiej gwiazdka dla 46 biednych dzieci, przekazanych przez Towarzystwo św. Wincentego a Paulo. Dzieci obdarzono odzieżą, obuwiem i paczkami, zawierającymi słodycze. Dzieci i rodziców poczęstowano podwieczorkiem, do którego przyczyniło się zasilkiem Koło Rodzicielskie przy tutejszym zakładzie. Oprócz darów w naturze zebrała młodzież:

klasy II a	26,25 zł.
Sodalicja Marjańska	5,00 „
Dochód z wyświetlenia przeźroczy	5,00 „
Klasa IV a	2,00 „
N. N.	2,35 „

Razem 40,60 zł.

Dnia 22 grudnia 1932 r. odbyła się w zakładzie z inicjatywy Dyrekcji „Uroczystość Gwiazdkowa”. Uczniowie wszystkich klas zbrali się w auli gimnazjum, ażeby w obecności Rady Pedagogicznej i licznie zebranych rodziców, przy blaskach choinek, w nastroju serdecznym, uczcić przyjście na świat Dzieciątka Bożego. Po inauguracyjnym przemówieniu dyrektora prof. Puppla, który wskazał na okoliczności, składające się na uroczystość gwiazdkową, odśpiewał chór uczniowski z towarzyszeniem orkiestry uczniowskiej pod batutą nauczyciela muzyki i śpiewu p. Antonia Marjana kilku przepięknych kolend polskich, które dobrze oddane u obecnych silnie wywołały wzruszenie. Dwie okolicznościowe deklamacje, wygłoszone przez młodszych uczniów zakładu, poprzedziły dłuższe przemówienie prefekta zakładu, księdza prof. dr. Rozkwitalskiego Józefa, który w wymownych a serdecznych słowach zwrócił uwagę rodziców na znaczenie chwili przeżywanej, poczem nastąpiło ogólne dzielenie się opłatkiem. W imieniu matek młodzieży zabrała głos p. pułkownikowa Marzinkowa, dziękując serdecznie dyrektorowi i członkom Rady Pedagogicznej za poświęcenie i trudy ponoszone dla młodzieży, a zapewniając o szczerem zaufaniu i przywiązaniu Kół Rodzicielskich do szkoły. Wspólne odśpiewanie pieśni gwiazdkowej „Gdy się Chrystus rodzi” zakończyło tę skromną, lecz wzniosłą uroczystość.

Drugie półrocze roku szkolnego 1932/33 rozpoczęło się w poniedziałek, dnia 16 stycznia 1933 r. rano o godzinie 8-mej.

Dnia 21 stycznia odbyła się w auli gimnazjum zabawa uczniowska, zorganizowana staraniem Zarządu Koła Rodzicielskiego

tutejszego zakładu. W zabawie brali udział uczniowie klas V—VIII tudzież uczennice gimnazjum żeńskiego kl. V—VIII. Zabawa miała charakter zabawy tanecznej i trwała do 12-tej w nocy.

Dnia 1 lutego — z powodu Imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, młodzież była wolna od zwykłych zajęć szkolnych, a wypełniała dzień ten uczczeniem Wysokiego Solenizanta. Rano — w kościele farnym odbyło się solenne nabożeństwo, zakończone odśpiewaniem „Te Deum”, a celebrowane przez prefekta gimnazjum Ks. Prof. Dr. Rozkwitalskiego, któremu uczestniczyła Rada Pedagogiczna i ogół młodzieży. Po nabożeństwie odbył się w auli gimnazjum uroczysty poranek, którego program obejmował występy chóru gimnazjalnego, deklamację, wygłoszoną przez ucznia kl. II a Zaorskiego Janusza, oraz podniosłe przemówienie p. prof. Piwowarczyka Stanisława.

W dniu 28 lutego 1933 r. Koło Rodzicielskie przy tutęjszem gimnazjum urządziło dla klas II—IV imprezę zabawową, złożoną z gier towarzyskich, koncertu, deklamacyj i innych występów. Wesoło bawiła się młodzież klas niższych od godziny 4-tej popołudniu do 9-tej wieczora.

Dnia 9 marca — po 5-tej lekcji w auli zakładu odbyło się ogólne zebranie członków L. O. P. P., na którym uczeń kl. VI Günther wygłosił aktualny referat.

Dnia 18 marca — odbył się obchód Imienin Marszałka Piłsudskiego. Dzień ten był wolny od zwykłych zajęć szkolnych.

Dla młodzieży klas II—V odbyła się akademja w gimnazjum mat.-przyr. o godzinie 8.30. Po akademji ogół młodzieży pod nadzorem opiekunów(ek) klas udał się w pochodzie ze sztandarem na uroczyste nabożeństwo, odbyte o godzinie 10-tej w kościele farnym. O godzinie 11.30 odbyła się w Teatrze Miejskim międzyszkolna akademja ku uczczeniu Imienin Marszałka Piłsudskiego dla klas VI—VIII. Program jej był następujący:

- 1) Resurgens Polonia” w opracowaniu M. Antoniaka, wykonał chór międzyszkolny.
- 2) Przemówienie mgr. Jana Witkowskiego, nauczyciela języka polskiego gimn. klas.
- 3) Wieniec pieśni legionowych z orkiestrą w opracowaniu M. Antoniaka, wykonały orkiestry uczniowskie i chór międzyszkolny.
- 4) „Rózkaz” Schrodiera wystawili uczniowie Szkoły Budowy Maszyn.
- 5) „Leguny w raju” Ad. Kowalskiego, wystawiła młodzież Szkoły Rolniczo-Hodowlanej.

Pozatem młodzież zakładu, należąca do hufca harcerskiego względnie hufca przysposobienia wojskowego, w dniu 19 marca brała udział ze sztandarem we mszy polowej i defiladzie.

Dnia 29 marca młodzież klas V—VIII wysłuchała wykładu Dr. Woronieckiego, poleconego przez Kuratorium Okręgu Szkol-

nego Poznańskiego, na temat: „Stanisław Wyspiański — Zwiastun Polski Nowoczesnej”.

W środę, dnia 5 kwietnia o godzinie 17-tej popołudniu, rozpoczęły się rekolekcje wielkopostne dla młodzieży nabożeństwem i nauką we farze. Trwały do soboty 8 kwietnia, zakończone spowiedzią i komunią św. ogółu młodzieży.

Dnia 12 kwietnia rozpoczęły się wakacje wielkanocne. Zawieszenie zajęć szkolnych nastąpiło w dniu 11 kwietnia br. po zakończeniu normalnej nauki. Wakacje trwały do 18 kwietnia włącznie. Zajęcia szkolne podjęto 19 kwietnia 1933 r. o godzinie 8-mej rano.

Święto Narodowe 3 Maja było dniem wolnym od zwykłych zajęć szkolnych. Młodzież zakładu uczciła święto Narodowe 3 Maja w sposób następujący:

Młodzież klas II—V włącznie, tudzież uczniowie, nie będący członkami P. W. ani harcerzami, brali udział w nabożeństwie, odprawionem o godzinie 8-mej w kościele pozeuickim. Po nabożeństwie młodzież klas II—V udała się do gimnazjum, gdzie w auli zakładu w połączeniu z klasami II—V gimnazjum mat.-przyr. odbył się uroczysty poranek. Program jego był następujący:

- 1) Śpiew „Ojczyzna”, chór mieszany.
- 2) Referat ucznia kl. IV Januszka.
- 3) Śpiew „Święta Miłości”, chór mieszany.
- 4) Deklamacja.
- 5) Muzyka: Klimek ucz. kl. II b na fortepjanie odegrał 2 utwory; Dudzik kl. V skrzypce — 3 utwory; Kamiński, uczeń gim. mat.-przyr., fortepjan — 2 utwory.
- 6) Okrzyk na cześć Rzeczypospolitej Polskiej i odśpiewanie Hymnu Narodowego.

Młodzież klas VI—VIII brała udział w międzyszkolnej uroczystej akademii, która w dniu 3 Maja o godzinie 15-tej odbyła się w Teatrze Miejskim. Program międzyszkolnej akademii był następujący:

- 1) Chór międzyszkolny „Wizja Szyldwacha”.
- 2) Przemówienie p. Jarczewskiego, nauczyciela państw. gimn. mat.-przyr.
- 3) Hymn narodowy z towarzyszeniem orkiestry.
- 4) Słowo wstępne do „Powrotu posła” Niemcewicza wygłosiła uczenica kl. VII gim. żeńsk.
- 5) „Powrót posła” Niemcewicza, odegrały uczennice gimnazjum żeńskiego i gimnazjum mat.-przyr.
- 6) Krakowiak, wykonany przez uczennice gimn. żeńskiego i uczniów gimn. mat.-przyr.

Dnia 7 maja — odbyło się w obecności przedstawicieli państwowych władz, cywilnych, wojskowych i samorządowych, przy udziale istniejących na terenie Grudziądza klubów wioślarskich,

uroczyste poświęcenie przystani wioślarskiej 3 szkół średnich grudziądzkich, i to: gimnazjum klasycznego, matematyczno-przyrodniczego i seminarjum nauczycielskiego. W uroczystości obowiązkowy udział brali uczniowie klas V—VIII. Program był następujący:

Godz. 9.15 Nabożeństwo w kościele pojezuickim.

„ 10.00 Odmarsz na przystań.

„ 10.30 Poświęcenie Przystani i przemówienia:

- a) Powitanie gości przez dyrektora gimn. klasycznego prof. Puppla;
- b) Poświęcenie przystani i podniesienie bandery;
- c) Przemówienia przedstawicieli władz i gości;
- d) Wiersz o polskim morzu wygłosił uczeń klasy III Krynke;
- e) „Zalety turystyki wodnej”, nauczyciel gimn. klas. p. Weber Alfons.

„ 11.30 Defilada łodzi i kajaków.

W związku z „Dniem Matki” urządzono w sobotę 13 maja o godzinie 11.5 w auli gimnazjum uroczystość, na którą zebrali się uczniowie klas II i III wraz z swymi matkami, dyrektor gimnazjum i członkowie Rady Pedagogicznej. Na uroczystość złożyły się występy muzyczno-wokalne młodzieży klas II i III, okolicznościowe deklamacje i serdeczne przemówienie opiekunki klasy II a p. Zawadzkiej Zofji do młodzieży i jej matek. Na koniec uczniowie wręczyli matkom swym upominki względnie kwiaty, zakupione z własnych funduszków.

W związku z „Tygodniem Dziecka”, urządzonym w Grudziądzu przez specjalny Komitet Obywatelski, odbył się konkurs zeszytów szkolnych uczniów klas II i III. Za wzorowe prowadzenie zeszytów szkolnych otrzymało 5 uczniów nagrody, wyznaczone przez Zarząd Koła Rodzicielskiego, a mianowicie po 5,— zł., zdeponowanych na książeczkach oszczędnościowych P. K. O., wystawionych na nazwiska tych uczniów.

W imprezach „Tygodnia L. O. P. P.”, urządnego w Grudziądzu w dniach od 14 do 21 maja, wzięła młodzież zakładu gremjalny udział.

Dnia 25 maja odbyła się ogólnoszkolna majówka parostatkiem do uroczysto położonych nad Wisłą Sartawic. W wycieczce oprócz ogółu młodzieży i Rady Pedagogicznej uczestniczyli liczni rodzice. W Sartawicach zabawiała się młodzież ochoczo przy dźwiękach liczego zespołu orkiestry 65 p. p. przeważnie grami i zawodami sportowymi. Zwycięzców w zawodach nagrodzono słodyczami, ofiarowanymi przez Zarząd Koła Rodzicielskiego. Powrót do Grudziądz nastąpił o godzinie 18.30. Majówka znacznie przyczyniła się do nawiązania ściślejszego kontaktu całego szeregu rodziców ze szkołą.

Dnia 27 maja odbyło się w ramach Święta P. W. i W. F., zorganizowanego przez Miejski Komitet P. W. i W. F., „Święto Sportowe” szkół średnich grudziądzkich, przy udziale Rad Pedagogicznych i licznych gości z kół rodzicielskich. Przebieg „Święta Sportowego” był następujący:

Godz. 8.00 Zbiórka uczniów i nauczycieli w swych szkołach.

„ 8.30 Nabożeństwo w farze.

„ 9.15 Pochód z orkiestrą na Boisko Miejskie.

„ 10.00 Defilada uczniów, biorących udział w pokazach, w kostjumach i otwarcie święta sportowego przez przewodniczącego Komisji Międzyszkolnej p. Dyr. Puppla.

„ 10.10 Lekcje gimnastyki kl. II gimn. klas. prowadził p. Weber.

Kl. III gimn. żeńsk. prowadziła p. Minkiewiczówna.

Kl. IV gimn. żeńsk. prowadziła p. Jankiewiczówna.

Kl. V gimn. żeńsk. prowadził p. Jarczewski.

Kl. VI (koedukacyjna) prowadził p. Stempel gimn. niem.

Kurs III sem. naucz. prowadził p. Murawski.

Kurs II szkoły bud. masz. prowadził p. Szymański.

Kurs średniej szkoły roln.-hodowl. prowadził p. Ruge.

Kurs szkoły handlowej (dziewcz.) prowadził p. Maljon.

„ 10.30 Siatkówka — Szk. Bud. Maszyn — Szk. Roln., sędziokoszykówka kl. VII gimn. mat.-przyr. — kl. VII gimn. klas., sędziował p. Stempel.

Koszykówka kl. V gimn. mat.-przyr. — kl. V gimn. hum., sędziował p. Murawski.

Koszykówka kurs II sem. — kl. V gimn. klas., sędziował p. Bączyński.

Palant kl. III gimn. mat.-przyr. — III gimn. klas., sędziowała p. Pawłowska.

Walka narodów II gimn. mat.-przyr. — II gimn. klas., prowadził p. Szymański.

Gry i zabawy gimn. żeńskie, prowadziły pp. Minkiewiczówna i Jankiewiczówna.

Bieg 60 m młodz. żeńska (po 2 uczennice), przeprowadzili pp. Jarczewski i Ody.

Bieg 60 m młodz. męska (po 1 uczniu) rocznik 1917.

Bieg 50 m młodz. męska (po 1 uczniu) rocznik 1916.

Bieg 100 m po 1 uczniu z każdej szkoły i

Bieg 200 m po 1 uczniu z każdej szkoły

Przeprowadzili pp. Jarczewski i Ody.

„ 11.00 Siatkówka gimn. koed. dziewcz. — Szkoła Handlowa dziewcz., sędziował p. Weber.

Hazena gimn. żeńskie, sędziowała p. Minkiewiczówna.

Ćwiczenia maczugami gimn. koeduk., prow. p. Stempel.

Pląsy gimn. żeńskie, prowadziła p. Jankiewiczówna i p. Minkiewiczówna.

Pchnięcie kulą 7,24 kg po 1 uczniu, przeprowadził p. Murawski.

Pchnięcie kulą 3 kg po 2 uczennice, prowadził p. Jarczewski.

Skok w dal dziewcząt po 2 uczennice, prowadził p. Ruge.

Godz. 11.25 Rzut granatem młodz. męska (prowadził p. Szymański).

Rzut dyskiem 2 kg młodz. męska (prowadził p. Jarczewski).

Rzut oszczepem 800 gr młodz. męska (prow. p. Ruge).

Skok wzwyż młodz. męska (prowadziła p. Minkiewiczówna).

Skok wdal młodz. męska (prow. p. Jankiewiczówna).

Skok o tyczce młodz. męska (prowadził p. Stempel).

4×100 m młodz. męska (prowadził p. Ody i p. Weber).

4×75 m młodz. żeńska (prowadził p. Ody i p. Weber).

„ 11.50 Szczypiorniak gimn. mat.-przyr. i gimn. koed., prowadził p. Weber.

Siatkówka kl. IV gimn. mat.-przyr. — kl. IV gimn. klas. przeprowadził p. Szymański.

Bieg gromadny 1 okraż. boiska młodz. m. rocznik 1915 i młods.

Bieg gromadny 2 okraż. boiska młodz. m. rocznik 1914 i starsi.

Święto Sportowe szkół średnich, odpowiednio przygotowane i celowo przeprowadzone, dało wyniki najzupełniej zadawalające, wykazując duże postępy młodzieży w nauce wychowania fizycznego.

W niedzielę, dnia 28 maja odbył się o godzinie 8.30 na terenie nadwiślańskim raport wszystkich miejscowych organizacyj P. W., zatem i organizacyj szkół średnich, przed przewodniczącym Miejskiego Komitetu P. W. i W. F. p. prezydentem miasta Włodkiem, następnie msza św. polowa i defilada na Placu 23 Stycznia.

Dnia 1 czerwca odbył się w państwowym gimnazjum żeńskim odczyt p. Dr. Grefnerowej z Torunia p. t. „Polska w twórczości Norwida”, w którym uczestniczyła młodzież kl. VI—VIII.

Dnia 2 czerwca rozpoczęła się w kościele farnym o godzinie 16-tej wspólna spowiedź młodzieży zakładu, 3-go zaś czerwca przystąpiła młodzież do komunji św. w kościele pojezuickim.

10 czerwca urządzono zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 15 maja dla ogółu młodzieży w auli gimnazjum jednogodzinny obchód „Dnia Spółdzielczości”, na który złożyły się występy chóru gimnazjalnego, referat ucznia kl. VII Henniga n. t.: „O spółdzielczości” i sprawozdanie z działalności „Spółdzielni Uczniowskiej”, złożone przez opiekuna spółdzielni p. Łuszańskiego Józefa.

14 czerwca odbyło się uroczyste zakończenie roku szkolnego 1932/33. Po nabożeństwie w kościele pojezuickim młodzież szkol-

na wraz z Radą Pedagogiczną i licznem gronem rodziców zebrała się w auli gimnazjum. Tu nastąpiły produkcje chóru gimnazjalnego, popisy uczniów zakładu przy fortepianie i na skrzypcach, deklamacje oraz uroczyste oddanie sztandaru zakładowego pod opiekę klasy VII przez delegację abiturjentów, przyczem abiturjent Jochelson Cyryl wygłosił serdeczne przemówienie do młodszych kolegów, w którym to przemówieniu podniósł znaczenie sztandaru szkolnego.

Następnie zabrał głos dyrektor gimnazjum prof. Jan Puppel. Zobrazował on przebieg i wyniki pracy młodzieży, które przedstawiają się w bieżącym roku szkolnym bardzo dodatnio, podkreślił serdeczny stosunek kół rodzicielskich do szkoły, prosząc rodziców o jeszcze szerszą współpracę ze szkołą. Po odczytaniu wyników klasyfikacji rocznej, otrzymało z rąk dyrektora 5 uczniów zakładu, a mianowicie Koldoń Marjan kl. IIa, Krogulski Władysław IIb, Kowalewski Alfons kl. IIIa, Kołakowski Alfons kl. IIIb i Rakowski Zenon kl. VI, którzy ukończyli bieżący rok szkolny z wynikiem ogólnym bardzo dobrym, nagrody książkowe, ofiarowane przez Zarząd Koła Rodzicielskiego. Pozatem doreczył dyrektor uczniom kl. VII Leszczyńskiemu Aleksandrowi i Staśkiewiczowi Adamowi dyplomy za zajęcie pierwszych miejsc w wyczynach sportowych na Świącie Sportowym. Po dyrektorze przemówili do zebranych prezes Koła Rodzicielskiego adwokat i notariusz Dr. Kisielewski, oraz w imieniu matek młodzieży p. pułkownikowa Marzinek, dziękując Dyrekcji i Gronu Nauczycielskiemu za ofiarną pracę i opiekę nad młodzieżą. Hymnem „Boże, coś Polskę” — zakończono wzniosłą uroczystość.

XX. WYCIECZKI.

Wycieczki przyrodnicze.

Naukę przyrodoznawstwa w klasie IIa i IIc prowadzono w znacznej mierze na wycieczkach. Na jesieni na trzech dwugodzinnych wycieczkach z każdą grupą w parku garnizonowym i na Klimku przerobiono morfologję roślin i związane z tem zagadnienia biologiczne. Na wiosnę na trzech dwugodzinnych wycieczkach dla każdej grupy, zapoznawano dzieci z życiem roślin i zwierząt na łąkach i w stawach. Jedną dwugodzinną wycieczkę dla każdej klasy poświęcono zaznajomieniu dzieci z roślinnością piasków, jedną półdniową wycieczkę odbyto z każdą klasą do Strzemięcina, gdzie dzieci badali roślinność w zaroślach, podkreślając szereg zagadnień biologicznych. Ogółem 62 godziny lekcyjne spędzono na wycieczkach, prowadzonych przez p. Zawadzkę Zofję.

Klasa IIb odbyła 7 wycieczek przyrodniczych, prowadzonych przez p. Marję Kasprzycką. We wrześniu była na 2 wycieczkach

w lesie celem poznania i zbierania owoców mięsistych i suchych. W marcu na jednej w lesie, celem rozpoznania drzew po pąkach. W kwietniu odbyła 2 wycieczki do stawu celem obserwacji życia zwierząt w wodzie. W maju 2 wycieczki na łąkę i do lasu celem poznania roślin wiosennych i przystosowanie się tych roślin do warunków życia.

Wycieczki geograficzne i krajoznawcze.

Uczniowie klas II-gich urządzili kilkakrotnie wycieczki godzinne i dwugodzinne w okolice Grudziądza, prowadzonych przez nauczyciela geografji p. Obsta Franciszka, na których zapoznali się z urzeźbieniem terenu, doliną, tarasami Wisły itd.

Klasa II a zwiedziła w kwietniu 1933 r. fabrykę P. P. G. w Grudziądzu, pod kierownictwem p. Zawadzkiej Zofji.

W dniach 11—12 czerwca 1933 r. uczniowie klasy II a, pod kierownictwem p. Zawadzkiej Zofji, odbyli wycieczkę do Gdyni i na Hel. W Gdyni zwiedzili port handlowy i wojenny, statki handlowe i wojenne, przypatrywali się pracom w portach, poznali historję Gdyni. Na Helu widzieli morze otwarte, zatokę, obserwowali horyzont, statki zbliżające się. Wycieczka w znacznej mierze przyczyniła się do rozbudzenia zamiłowania do morza i odczucia potęgi Państwa.

XXI. SPIS PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH NA ROK SZKOLNY 1933/34.

Spisu podręczników szkolnych, przeznaczonych dla I klasy gimnazjum nowego ustroju, Ministerstwo W. R. i O. P. jeszcze nie wydało, dla klas IV—VIII gimnazjum dawnego ustroju nie przeprowadza się żadnych zmian podręczników szkolnych.

Język polski.

Klasa IV. 1) Próchnicki Fr. i Wojciechowski K. Wypisy Polskie dla szkół średnich. Tom IV. Książnica Polska T. N. S. W. Lwów—Warszawa. Wyd. VII. 2) Gramatyka w ćwiczeniach. Zeszyt III. 3) Mickiewicz A. Grażyna. Opracował J. Tretiak i H. Życzyński. „Biblioteka Narodowa”. 4) Sienkiewicz H. Ogniem i Mieczem.

Klasa V. 1) Wojciechowski K. Wypisy Polskie dla szkół średnich. Tom V. Książnica Polska T. N. S. W. Lwów—Warszawa. 2) Mickiewicz A. Pan Tadeusz. Objaśnili i zastosowali do potrzeb szkolnych J. Bystrzycki i M. Janik. Książnica-Atlas. 3) Fredro A. Zemsta. Opracował E. Kucharski. Biblioteka Narodowa. 4) Prus B. Placówka.

Klasa VI. 1) Chrzanowski I. i Wojciechowski K. Wypisy polskie dla wyższych klas szkół średnich. Cz. I. Wyd. IV—V. 2) Mo-
lier. Skapiec. Przeł. M. Boy. Biblioteka Narodowa. 3) Niemcewicz.
Powrót Posła. Biblioteka Narodowa. 4) Kochanowski. Odprawa
posłów greckich. Biblioteka Narodowa. 5) Kochanowski. Treny.
Biblioteka Narodowa. 6) Zabłocki. Sarmatyzm. Lwów. Zakład
Narodowy im. Ossolińskich. 1926.

Klasa VII. 1) Kridl M. Literatura polska wieku XIX. Część
I. II. III. Warszawa. M. Arct. 2) Mickiewicz A. Poezje. a) Tom I.
Wiersze młodzieńcze, Ballady i Romanse. Wiersze różne. Wybór
prof. Kallenbacha. (Biblioteka Narodowa); b) Tom III. Pieśni, So-
nety, Poezje patriotyczne. Ze wstępem i obj. Kallenbacha i By-
strzyckiego. (Biblioteka Narodowa); c) Konrad Wallenrod. Oprac.
Ujejski. (Biblioteka Narodowa); d) Dziady Wileńskie. Opr. Kallen-
bach. (Biblioteka Narodowa); e) Dziady. Część III. Opr. Kallen-
bach. (Biblioteka Narodowa); f) Księgi Narodu i Pielgrzymstwa
Polskiego. Opr. Pigoń. (Biblioteka Narodowa); g) Pan Tadeusz.
Wyd. Książnica-Atlas. 3) Malczewski. Marja. Wyd. Ujejski. (Bi-
blioteka Narodowa). 4) Słowacki: a) Anelli, wyd. Ujejski. (Biblijo-
teka Narodowa); b) Lilla Weneda. Opr. Janik (Biblioteka Narodo-
wa). 5) Szekspira Sen Nocy Letniej. Przeł. St. Koźmian. Nakł.
Gebethnera i Wolffa; b) Król Lir. Opr. Treliak (Biblioteka Naro-
dowa).

Klasa VIII. 1) Podręcznik jak w klasie VII. 2) Słowacki: Be-
niowski. Opr. Kleiner (Bibl. Nar.). 3) Krasiński: a) Nieboska Ko-
medja; b) Irydjon; c) Przedświt. (Bibl. Nar.). 4) Asnyk: Wybór
poezji. 5) Prus: Lalka.

Książki pomocnicze:

Klasa IV—VIII. Łoś. Zasady ortografji polskiej i słownik or-
tograficzny. Książnica-Atlas.

Klasa IV—VI. 1) Woyciecki K. Stylistyka i rytmika polska,
wyd. II. Geb. i Wolff. 2) Woyciecki K. Ćwiczenia porównawcze
z dziedziny poetyki. T. I. Wypisy, wyd. II. Gebethner i Wolff.

Język łaciński.

Klasa IV. Lewicki L. M. Wstępna nauka języka łacińskiego.
Podręcznik dla klasy IV gimnazjum humanistycznego i klasyczne-
go nowego typu. Wydanie IV. Lwów. K. S. Jakubowski 1930.

Klasa V wprowadza się. M. Lewicki — wstępna nauka języka
łacińskiego, podręcznik dla klasy IV. C. Jullii Caesaris Commen-
tarii de bello Galkico, wydał i słowniczkiem opatrzył F. Terlikow-
ski. Wyd. VIII. Lwów—Warszawa, Książnica Polska 1923.

Klasa VI. 1) Cyserona: Wybór pism filozoficznych. Wydał
Szczepański. Książnica-Atlas 1925. 2) Wergiljusz. Wybór z dzieł.
Opracował T. Sinko. Książnica-Atlas T. N. S. W. Wergiljusz: Enej-
da. Opr. T. Sinko. Biblioteka Narodowa. Przełożył na język polski

T. Karyłowski. 4) Pilch. Preperacje do Wergiljusza I. II, III. Książnica Polska T. N. S. W.

Klasa VII. 1) Liwjuusz: Dzieje Rzymskie. Do użytku w gimn. przystosował J. K. Jędrzejewski, do nowych przepisów dostosował i zaopatrzył ustępami z Długosza Historji Polskiej — Artur Rapaport. Książnica-Atlas 1925. 2) Horacjusza: Poezje. Wyd. T. Sinko. Książnica Polska. 3) Rzepiński St. Objasnienia wybranych pieśni Horacego, wyd. III. Friedlein, Kraków.

Klasa VIII. Tacyt: Wybór dzieł. Prac. St. Pilch. Książnica Polska.

Podręczniki pomocnicze:

Klasa V—VIII. Słownik łacińsko-polski. Oprac. pod kierunkiem B. Kruczkiewicza, wyd. II. Książnica-Atlas 1925.

Klasa VII—VIII. Danysz: Materiały do kompozycyj łacińskich. Książnica Polska. 1) Szczepański. Kultura klasyczna w r. szk. 1930/31 tylko w kl. V—VII. 2) Terlikowski Fr.: Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Rzymian. Księgarnia Naukowa. Lwów.

Język grecki.

Klasa V. Język grecki. Golias M. Wstępna nauka języka greckiego. Wydanie II. Lwów. K. S. Jakubowski 1929.

Klasa VI. 1) Homer. Odyseja w wyborze do użytku gimnazjów. Wydał St. Witkowski, Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas 1927. 2) Homer: Iljada. Opr. A. Rapaport. Lwów, Warszawa. Książnica-Atlas. 1927. 3) Fiderer. Gramatyka języka greckiego. 4) Homer: Iljada. W przekładzie Fr. ks. Domachowskiego. Opracował T. Sinko. Biblioteka Narodowa. 5) Homer. Odyseja. W przekładzie L. Siemińskiego. Wstępem i objaśnieniem zaopatrzył T. Sinko. Biblioteka Narodowa.

Klasa VII. Platon, Kryton — Rzeczpospolita I. Oprac. J. K. Jędrzejewski. Nowe wydanie przygotował A. Rapaport. Lwów. Warszawa. Książnica-Atlas 1927. 2) Plato, Apologja-Laches. Opr. J. K. Jędrzejewski. Wyd. III. przygotował A. Rapaport. Lwów. Warszawa. Książnica-Atlas 1927. 3) Platon, Menon-Eutyfron. Opr. J. K. Jędrzejewski. Nowe wydanie przygotował A. Rapaport. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas 1927. 4) Fiderer: Gramatyka języka greckiego. 5) Terlikowski. Życie starożytnych Greków.

Klasa VIII. 1) Sofokles, Elektra, Zest. Szubert-Majchrowicz. Wyd. II. Kraków. E. Friedlein 1921. 2) Sofokles, Ajaks. Zest. Szubert-Majchrowicz. Wyd. II. Kraków. E. Friedlein 1921. Ajschylos. Oresteja. Tłum. J. Kasproicz. 4) Ajschylos. Prometeusz. Tłum. J. Kasproicz. Wielka Biblioteka.

Podręczniki pomocnicze:

Terlikowski. Życie starożytnych Greków. Księgarnia Naukowa. Lwów. Dla klas VI—VIII.

Przy nauce języka greckiego we wszystkich klasach mają być w użyciu pomocnicze podręczniki: 1) Zipper Albert. Opowiadania z mitologii Greków i Rzymian. 2) Cybulski: Tabulae, quibus antiquitates Graecae et Romanae illustrantur.

Język francuski.

Klasa IV. Szarota. Nos jours, nos traveaux.

Klasa V. Szarota. Quatrième livre de français. Książnica-Atlas. 1927.

Klasa VI. Szarota. Les provinces françaises. Książnica-Atlas.

Klasa VII. Cieśliński J. i Szarota J.: Lecture sur la civilisation française. Première partie. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas.

Klasa VIII. Węckowski i Szarota. La France, Seconde Partie.

Język niemiecki.

Klasa IV. Jakóbiec i Leonard St. Trzecia książka do nauki języka niemieckiego. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas.

Klasa V. Jakóbiec i Leonard. Deutschland und die Deutschen. Część II. Wyd. III. Książnica-Atlas.

Historja.

Klasa IV. Gebert i Gebertowa. Historja starożytna. Część I i II. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa 1927.

Klasa V. 1) Nanke Czesław: Historja średniowieczna. Lwów. Warszawa. Książnica-Atlas. 2) Nanke Czesław: Wypisy do nauki historii średniowiecznej. Książnica Polska T. N. S. W.

Klasa VI. 1) Nanke Czesław: Historja Nowożytna. Część I. Książnica-Atlas. 2) Nanke Czesław: Wypisy do nauki historii nowożytnej. Część I. Książnica-Atlas. 1926.

Klasa VII. Nanke Czesław. Historja nowożytna. Część II. Książnica-Atlas. 1928.

Klasa VIII. Pawłowski, Bystróż, Peretiatkiewicz: Polska współczesna. Geografja polityczna. Wiadomości prawnopolityczne. Wydanie III. Książnica-Atlas. 1926.

Dla klas IV—VIII. Putzger F. W. Atlas historyczny do dziejów starożytnych, średniowiecznych i nowożytnych. Wydanie polskie opracowali: J. Lewicki i Wł. Bojarski. Warszawa 1923. Nakł. M. Eizenkremera.

Geografja.

Klasa IV. Fuchs F. i Radliński T. Geografja Europy. Lwów. Warszawa. Książnica-Atlas 1925.

Klasa V. Bzowski K. Geografja Polski. Wyd. VI. Warszawa. Kraków. Nakł. autora 1928.

Klasa III, IV i V. Romer E. Powszechny Atlas Geograficzny. Książnica-Atlas.

Klasa VIII. Romer. Atlas Polski współczesnej. Wydanie III. Książnica-Atlas.

Matematyka.

Klasa IV. a) Miśłowicz J. Podręcznik arytmetyki i algebry dla klasy IV gimnazjów. Wyd. VII. Książnica-Atlas 1928. b) Łomnicki Antoni: Geometria, podręcznik dla szkół średnich. Część I. Planimetria. Wyd. IV. Książnica Polska T. N. S. W. 1923.

Klasa V. a) Miśłowicz J.: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klasy V gimnazjów. Wyd. V. Książnica Polska T. N. S. W. b) Łomnicki. Geometria jak w klasie IV.

Klasa VI. a) Miśłowicz: Podręcznik arytmetyki dla kl. VI szkół średnich. Wyd. IV. Książnica-Atlas 1924. b) Łomnicki: Geometria jak w klasie IV.

Klasa VII. Miśłowicz J.: Podręcznik arytmetyki dla kl. VII. Książnica Polska T. N. S. W. b) Wojtowicz Władysław: Trygonometria płaska do użytku szkół średnich. Gebethner i Wolff. Warszawa.

Klasa VIII. Wojtowicz Władysław: Trygonometria płaska do użytku szkół średnich. Gebethner i Wolff. Warszawa. Wyd. IV. 1928.

Książki pomocnicze:

Dla klas VI, VII, VIII. Wojtowicz Wł. Tablice mat.-fizyczne 4-cyfrowe. Wydanie V. Warszawa. Gebethner i Wolff. 1927. Gutkowski. Tablice logarytmów 4-cyfrowych.

Dla klas IV—V. Rybkin: Zbiór zadań geometrycznych. Część I Planimetria. Wydanie VIII. M. Arct. Warszawa.

Dla klas V—VIII. Kranz: Zbiór zadań matematycznych.

Dla klas IV—VI. Michalski i Zakrzewski. Zbiór zadań algebraicznych. Część I i II.

Florezyk: Przystępny wykład teorii trójkątnika kwadratowego i dyskusja zagadnień 2-go stopnia. Wyd. I. Warszawa. Nakładem autora.

Fizyka.

Klasa VII. Sporzyński K.: Fizyka do użytku szkół średnich. Oprac. Wład. J. Wyczalkowski. Tom I—III. M. Arct. Warszawa.

Klasa VIII jak w klasie VII.

Przyroda.

Klasa IV. Domaszewski i Kołodziejczyk. Podręcznik przyrody dla klasy IV.

Propedeutyka filozofji.

Klasa VIII. a) Bykowski L. Podręcznik do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii dla gimnazjów i seminarjów. Książnica Polska T. N. S. W. b) Frycz i Tom: Wypisy filozoficzne. c) Witwicki: Zarys psychologii. Książnica-Atlas 1928.

XXII. SPIS UCZNIÓW.

• KLASA II a.

1. Andrusikiewicz Roman
2. Baumgarten Henryk
3. Becker Gerard
4. Benedykt Czesław
5. Blank Jan
6. Calbecki Lech
7. Cernetzki Kajetan
8. Dobrzański Józef
9. Frackowiak Marjan
10. Fröhlich Zbigniew
11. Głowacki Tadeusz
12. Gralla Kazimierz
13. Hencel Andrzej
14. Honskamp Alfons
15. Janusz Franciszek
16. Karczmarzyk Leon
17. Kiersztan Eligjusz
18. Knappeis Harry
19. Koldon Marian
20. Kranc Maciej
21. Kulerski Tadeusz
22. Lipiński Leon
23. Lipiński Stefan
24. Łazarski Jerzy
25. Lebkowski Jerzy
26. Łuszyński Stefan
27. Masłowski Bogdan
28. Masłowski Zbigniew
29. Mazur Kazimierz
30. Miechurski Henryk
31. Monka Jan
32. Piatkowski Jan (wyp. 30. XI. 32)
33. Pilitowski Mieczysław
34. Piórkowski Józef
35. Poniecki Zbigniew
36. Pytel Czesław
37. Sobolewski Bogdan
38. Starostecki Leonard
39. Stawowy Tadeusz
40. Szczygłowski Franciszek
41. Zaorski Janusz
42. Zembrzusi Ryszard
43. Zieliński Kazimierz
44. Zieliński Mieczysław
45. Zaboklicki Janusz.

KLASA II b.

1. Banaszak Zygmunt
2. Banaszewski Franciszek
(skreślony 15. III. 1933)
3. Bielawski Mieczysław
4. Dulski Witold
5. Gajewski Marjan
6. Galicer Alter
7. Gardzielewski Edmund

8. Głazewski Kazimierz
9. Konkolewski Franciszek
10. Klimek Leszek
11. Krogulski Władysław
12. Luptowski Edmund
13. Łakomiak Józef (wypisany
(wypisany 22. XI. 1932))
14. Mleczek Zygmunt
15. Niedzielski Hubert
16. Nowiński Paweł
17. Pawlikowski Łucjan
18. Pawski Edmund
19. Piotrowski Franciszek
20. Porożyński Jan
21. Pusz Erwin
22. Rudnik Bronisław
23. Sieg Feliks
24. Słomkowski Władysław
25. Srodiński Władysław
26. Swistak Henryk
27. Szubert Horst, Karol
28. Szymański Henryk
29. Talarezyk Polikarp
(skreślony 1. II. 1933)
30. Tarkowski Zygmunt
31. Watorowski Leon
32. Widomski Franciszek
33. Zajać Orest
34. Zasadowski Stanisław
35. Zieliński Benedykt
36. Żylbersztajn Maks

KLASA II c.

1. Chrzanowski Stanisław
2. Chrzastkowski Jerzy
3. Dombrowski Tadeusz
4. Grzywacz Stanisław
5. Gilginas Franciszek
6. Gierszewski Mieczysław
7. Igliński Jan
8. Jakubowski Lech
9. Jasiński Kazimierz
10. Józefowicz Klemens
11. Kamiński Witold
12. Kaube Tadeusz
13. Knopkiewicz Edmund
14. Kołakowski Bernard
15. Koseda Roman
16. Kosidowski Alojzy
17. Kowalski Zygmunt
18. Karczyński Paweł
19. Krakowiak Jan
20. Krauze Tadeusz
21. Krefft Tadeusz
22. Kruczkowski Erwin
23. Łuczyk Lech (skreślony 16. II. 33)

24. Maćkowiak Franciszek
25. Neymann Bohdan
26. Rakowski Włodzimierz
27. Rogowski Antoni
28. Susmarski Stefan
29. Świeżawski Jerzy
30. Szulc Witold
31. Tesmer Witold
32. Wittstock Jan
33. Żelewski Mieczysław
34. Żrański Jerzy.

KLASA III a.

1. Benedykt Witold
2. Bober Tadeusz
3. Brzeski Kazimierz
4. Buchhotz Henryk
5. Busse Erwin
6. Czyżo Józef
7. Dybek Zdzisław
8. Fandrey Artur
9. Głowczewski Edmund
10. Józefowicz Henryk
11. Karolewicz Jan
12. Kowalewski Alfons
13. Krynke Stanisław
14. Kubert Leon
15. Kurzyński Bolesław
16. Kwiatkowski Stefan
17. Łaski Alfons
18. Majewski Klemens
19. Mokszyński Henryk
20. Niedzielski Zygmunt
21. Noga Jerzy
22. Pardon Henryk
23. Pasternak Aleksander
24. Schützman Herman
25. Stolarski Tadeusz
26. Suwalski Stanisław
27. Tomaszewski Dionizy
28. Tomaszewski Wincenty
29. Urbański Lech
30. Werner Józef
31. Wierzbowski Lech
32. Wójciewicz Bogdan
33. Zieliński Stefan.

KLASA III b.

1. Cieśliński Zbigniew
2. Ciurla Eugeniusz
3. Ciurla Mieczysław
4. Czyżewski Lucjan
5. Czyżewski Maurycy
6. Danielewicz Feliks
7. Jerka Apolinary.
8. Herc Jerzy
9. Jaworski Jerzy
10. Kołakowski Alfons

11. Krauzewicz Klemens
12. Kustron Stanisław
13. Lemanowicz Witold
14. Listewnik Jan
15. Michałowski Mirosław
16. Nagórski Jan
17. Neumann Alfons
18. Nowiński Zygfryd
19. Orłowski Stanisław
(skreślony 16. II. 1933)
20. Paleolog Jerzy
21. Pedziwiatr Zbigniew.
22. Piłowski Paweł
23. Pokojski Teofil
24. Poniecki Zygmunt
(wypisany 15. V. 1933)
25. Rutkowski Tadeusz
26. Sychala Henryk
27. Szymański Józef
28. Zacerkowny Emiljan
29. Zieliński Edward
30. Zieliński Henryk
31. Ziętarski Wojciech
32. Walaszkowski Joachim.

KLASA IV a.

1. Döring Edmund (wyp. 19. X. 32)
2. Dziuba Marjan
3. Dreher Tadeusz
4. Fröhlich Roman
5. Grabowski Tadeusz
6. Gutman Franciszek
7. Januszek Jan
8. Jarzembowski Leon
9. Kóleczo Jan (skreśl. 1. VI. 33)
10. Koldoń Eugeniusz
11. Krajewski Zygmunt
12. Kubera Hilarjusz
13. Kuchenbäcker Roman
14. Leski Hubert
15. Morański Mieczysław
16. Ochman Czesław
17. Piekarski Józef
18. Piotrowski Alfons
19. Reiss Antoni
20. Ronowski Konrad
21. Roszewski Edmund
22. Średzki Edward
23. Szydłowski Józef
24. Tarkowski Czesław
25. Wróblewski Walenty
26. Zieliński Stanisław
27. Zieliński Alfons
28. Żdrak Piotr.

KLASA IV b.

1. Bocian Henryk
2. Czarnowski Jerzy (wyp. 4. X. 32)

3. Fiscoeder Franciszek
(skreślony 1. II. 1933)
4. Gabrynowicz Jan
5. Gajewski Konrad (skreśl. 15. I. 33)
6. Górski Edmund
7. Gruszka Alfred
8. Hołownia Jan
9. Kuciński Szlama
10. Minta Paweł
11. Nelkowski Stefan
12. Nowakowski Feliks
13. Opalka Czesław
14. Ossowski Stanisław
15. Plotast Józef
16. Raszkowski Robert
17. Rudka Zbigniew
18. Rutkowski Czesław
19. Samulewski Klemens
20. Słoma Bernard
21. Smoliński Gerard
22. Sujkowski Gwidon
23. Szczebblewski Alfons
24. Talarczyk Józef
25. Tomaszewski Wacław
26. Urbański Tadeusz
27. Wasilewski Maksymilian.

KLASA V.

1. Bajer Tadeusz
2. Baumgart Czesław
3. Berezniński Wojciech
4. Blank Tadeusz
5. Bruss Leon
6. Burda Stanisław
7. Dudzik Czesław
8. Gołębiowski Kazimierz
9. Gorywoda Bogdan
10. Grzywacz Benedykt
(wypisany 15. V. 1933)
11. Hennig Paweł
12. Hinz Ludwik
13. Jarzembowski Hubert
14. Kamiński Andrzej
15. Karczmarczyk Zygmunt
16. Kowalczyk Józef
17. Krajewski Zdzisław
18. Kubisch Gerard
19. Laskowicz Ludwik
20. Łuszczyński Jerzy (wyp. 16. II. 33)
21. Maćkowiak Czesław
22. Majewski Henryk (wyp. 16. I. 33)
23. Marzinek Jerzy
24. Radtkowski Maksymilian
25. Rautenstein Izaak
26. Rolewski Franciszek
27. Rydziński Józef
28. Sobociński Łucjan (wyp. 16. I. 33)
29. Stanisławski Rudolf

30. Swaczyk Marian
31. Topolski Władysław
32. Waśkowski Aleksander
33. Wieczerzycki Gerard
34. Wilamowski Jan
35. Wojnowski Lech.

KLASA VI.

1. Adamczak Jerzy
2. Czajkowski Franciszek
3. Gąsowski Feliks
4. Günther Tadeusz
5. Kordys Jan
6. Krefft Mikołaj
7. Ossowski Henryk
8. Łyskawa Alfons
9. Pawelec Czesław
10. Piotrowski Teodor
11. Radziszewski Edward
12. Rakowski Zenon
13. Rost Franciszek
14. Stołowski Jan
15. Urbański Włodzimierz
16. Zacerkownyj Jarosław.

KLASA VII.

1. Baranowski Konstanty
2. Brocki Antoni
3. Czepek Edmund
4. Gackowski Tadeusz
5. Gójdź Władysław
6. Hennig Jan
7. Jedrach Kazimierz
8. Jedrach Stefan
9. Kubiak Klemens
10. Kubisch Edmund
11. Lemanowicz Konrad
12. Leszczyński Aleksander
13. Lubner Jerzy
14. Łazarewicz Antoni
15. Łukasik Edmund
16. Manthey Hubert
17. Marzinek Kazimierz
18. Metzger Franciszek
19. Preuss Brunon
20. Seroczyński Jan
21. Skubała Marian
22. Stanisławski Gerard
23. Staśkiewicz Adam
24. Stobba Mieczysław
25. Wołoszyn Mikołaj.

KLASA VIII.

1. Bagajewicz Rościśław
2. Brocki Witold
3. Dembek Ludwik
4. Dziegielewski Roman

5. Gembka Leopold
6. Gliszczyński Alojzy
7. Goryński Tomasz
8. Jochelson Cyryl
9. Kałdowski Józef
10. Kisielewski Tadeusz
11. Klimek Janusz
12. Kocikowski Paweł
13. Kühn Romuald

14. Laskowski Zdzisław
15. Manthey Herybert
16. Otlewski Leon
17. Pawski Zygmunt
18. Porożyński Alfons
19. Raduński Józef
20. Strzyżewicz Alfons
21. Zieliński Michał

XXIII. DZIAŁ INFORMACYJNY.

A. PRZYJMOWANIE UCZNIÓW DO PAŃSTW. SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH.

Z końcem roku szkolnego 1932/33 znosi się wszystkie klasy drugie państwowych gimnazjów i progimnazjów, zaś od początku roku szkolnego 1933/34 zostanie przekształcona klasa III wymienionych szkół na klasę I czteroletniego gimnazjum według nowego ustroju.

Uczniowie, którzy nie będą mogli otrzymać promocji do klasy III, stracą możliwość powtórzenia klasy II w gimnazjum państwowym, uczniów tych będzie można umieścić albo w odpowiedniej klasie czy oddziale szkoły powszechnej, albo w klasach II-gich tych prywatnych szkół średnich, w których klasy te jeszcze pozostają.

Do klasy I nowego gimnazjum może być przyjęta:

- a) Młodzież tegorocznej klasy II gimnazjów i progimnazjów państwowych i tych prywatnych, które posiadają pełne prawa szkół państwowych, na podstawie promocji do klasy III gimnazjów dotychczasowych;
- b) młodzież, która ukończyła co najmniej 12 lat życia, a nie przekroczyła lat 16 i może się wykazać świadectwem ukończenia sześciu oddziałów szkoły powszechnej, względnie świadectwem ukończenia klasy II prywatnego gimnazjum o niepełnych prawach szkół państwowych, jeżeli zda przepisowy egzamin wstępny;
- c) młodzież w tym samym wieku, co pod b), która jednak nie będzie mogła przedłożyć wymienionych tam świadectw, jeżeli zda egzamin wstępny, dla niej przewidziany.

Do egzaminu wstępnego nie można dopuścić młodzieży, która przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego nie będzie miała ukończonych lat 12, ze względu na postanowienia ustawy (art. 23), wobec czego należy też zaniechać wszelkich wniosków do Kuratorium o odstępianie od tej zasady.

Egzamin wstępny dla kandydatów z grupy b) ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego, oraz przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orjentacji będzie służyć przedło-

żone świadectwo. O zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program oddziałów 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej, względnie I i II klasy gimnazjum (progimnazjum) według dawnego ustroju — zależnie od deklaracji kandydatów.

Egzamin odbędzie się: z języka polskiego, przyrody oraz arytmetyki z geometrią. Przy egzaminie z języka polskiego należy sprawdzać również przygotowanie kandydata z historii, przy przyrodzie, z geografii.

Kandydaci, którzy ukończyli 6 oddziałów publicznych szkół powszechnych 3, 4 i 5-klasowych, zdają nadto egzamin uzupełniający z języka obcego nowożytnego.

Kandydaci z grupy c) zdają pełny egzamin ze wszystkich przedmiotów w zakresie programu 6-ciu oddziałów 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej, względnie w zakresie programu klas I i II gimnazjum dawnego ustroju (zależnie od deklaracji kandydatów) z wyjątkiem rysunków, robót ręcznych, śpiewu i ćwiczeń cielesnych.

W poczet uczniów klasy I gimnazjum mogą być przyjęci kandydaci, którzy złożyli egzamin pomyślnie. W wyjątkowych wypadkach wynik słabszy z jednego przedmiotu, nie będzie stanowił przeszkody w przyjęciu, jeżeli kandydat wykaże wyraźne uzdolnienie i wyniki dobre w innych przedmiotach.

Egzaminy wstępne odbędą się przed ferjami letnimi, t. j. po 15 czerwca.

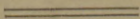
Egzaminy wstępne do klasy IV i wyższych gimnazjum odbędą się na zasadach dotychczasowych.

Opłata za egzamin wstępny do klasy I nowego gimnazjum, do klasy IV i wyższych dawnego gimnazjum wynosi 10,— zł., które należy uiścić przy zgłoszeniu ucznia w sekretarjacie zakładu. Przy zgłoszeniu należy przedłożyć:

- 1) Metrykę urodzenia,
- 2) świadectwo powtórnego szczepienia ospy,
- 3) ostatnie świadectwo szkolne,
- 4) ponadto przedstawiają uczniowie, którzy przekroczyli 14-ty rok życia, świadectwo moralności.

Przyjmowanie uczniów do klasy ósmej jest uzależnione od każdorazowego zezwolenia Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego.

Kandydaci, którzy nie zdali egzaminu wstępnego, mogą go powtórzyć dopiero po upływie jednego roku.

B. MUNDURKI SZKOLNE.

1. Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 27 marca 1933 r. Nr. I. Pr-341/33 zostaje wprowadzony dla młodzieży szkół średnich ogólnokształcących jednolity ubiór szkolny. Rozporządzenie to będzie realizowane stopniowo w trzech etapach:
 - a) z początkiem roku szkolnego 1933/34 obowiązuje uczniów sprawienie przepisanych czapek, względnie kapeluszy, nadto na marynarkach, bluzkach i płaszczach tarcza barwy szkoły (błękit nieba) z numerem szkoły (zostanie ustalone osobnem rozporządzeniem),
 - b) z początkiem roku szkolnego 1934/35 obowiązuje młodzież szkolną sprawienie marynarek, bluzek, spodni z wyjątkiem uczniów klasy VIII-mej,
 - c) z początkiem roku szkolnego 1935/36 obowiązuje młodzież sprawienie przepisanych płaszczów z wyjątkiem uczniów klasy VIII-mej.
2. Rodzice młodzieży szkolnej obowiązani są do przestrzegania przepisów szkolnych, które nowowstępujący uczniowie otrzymują przy przyjęciu do Zakładu.
3. Rodzice młodzieży zamiejscowej mogą umieszczać dzieci tylko na takich stancjach, które otrzymały na to upoważnienie Dyrekcji, w przeciwnym razie narażają się na usunięcie dziecka z Zakładu.
4. Młodzieży Zakładu wolno się znajdować na ulicach i placach publicznych w sierpniu, wrześniu, kwietniu i maju do godziny 8-mej wieczorem, w czerwcu do godziny 9-tej wieczorem, a w miesiącach od października do marca włącznie do 7-mej wieczorem.
5. W roku szkolnym 1933/34 obowiązywać będą w klasie I-szej nowego gimnazjum nowe podręczniki do wszystkich przedmiotów, natomiast w klasach IV—VIII nie nastąpi żadna zmiana podręczników. Spis podręczników otrzymują księgarnie naszego miasta po otrzymaniu przez Dyрекję odnośnego rozporządzenia. Nabożeństwo szkolne, rozpoczynające rok szkolny 1933/34, odprawi się dnia 20 sierpnia 1933 r. o godzinie 8-mej rano.

(—) *Prof. Puppel Jan*, dyrektor.

BIBLIOTEKA MIEJSKA

w GRUDZIĄDZU

It
N

Sprawozdanie
Dyrekcji...

2.535/W

wzp9 787 20.000 12.75 r.